

ศูนย์วัฒนธรรมพญานาค

Payanak Cultural Center

อรรถพล คำสอน

Attapon Khamson

วิทยานิพนธ์ทางสถาปัตยกรรม

หลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ปีการศึกษา 2561

ศูนย์วัฒนธรรมพญานาค

Payanak Cultural Center

อรรถพล คำสอน

Attapon Khamson

วิทยานิพนธ์ทางสถาปัตยกรรม

หลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ปีการศึกษา 2561

หัวข้อวิทยานิพนธ์   ศูนย์วัฒนธรรมพญานาค
 ชื่อนักศึกษา   นาย อรรถพล คำสอน
 หลักสูตร   สถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต
 ปีการศึกษา   2561
 อาจารย์ที่ปรึกษา   อาจารย์ ปิยะ ไล่หลีกपाल.....

คณะกรรมการดำเนินงานวิทยานิพนธ์

ประธานคณะกรรมการ	
อาจารย์ ธีรบุญ พิศาลอภิพงศ์	
คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์	
คณะกรรมการอาจารย์ที่ปรึกษา	คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
อาจารย์ ปิยะ ไล่หลีกपाल	อาจารย์ สมบูรณ์ สุดมากศรี
อาจารย์ กำธร กันตริงค์	อาจารย์ สุรัตน์ พงษ์สุพรรณ
อาจารย์ กังวานสิริ เตชะวณิช	อาจารย์ บรรจง เกียรติสิงห์นคร
อาจารย์ นโรตม์ กิตติวณิชานนท์	อาจารย์ ศันสนีย์ ประดิษฐ์กุล

โดยคณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ได้พิจารณาให้ความเห็นชอบและผ่านการสอบแล้ว
 เมื่อวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์รับรองแล้ว

.....
 (อาจารย์ ธีรบุญ พิศาลอภิพงศ์)
 คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : ศูนย์วัฒนธรรมพญานาค

นักศึกษา : นาย อรรถพล คำสอน

หลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ ปิยะ ไล่หลักपाल

สาขาวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์

ปีการศึกษา 2561

บทคัดย่อ

พญานาคเป็นสิ่งที่คนบางพื้นที่เคารพนับถือและเชื่อว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่อมาได้มีการกราบไหว้บูชาเปรียบเสมือนเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจอีกทางเลือกหนึ่ง จึงได้ศึกษาบทบาทความสำคัญของการใช้พื้นที่บริเวณที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับองค์พญานาคที่ส่งผลต่อผู้คนในยุคปัจจุบันโดยกำหนดการค้นคว้าจากสองสถานที่สำคัญ 2 แห่ง 1)แม่น้ำโขง 2)พื้นที่จังหวัดที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับพญานาคเข้มข้นที่สุด

การศึกษาข้อมูลได้ศึกษาข้อมูลจากสถานที่ต่าง ๆ รวมไปถึงบุคคลสำคัญ ๆ ตามสถานที่จริงจากแหล่งกำเนิดพญานาคและพื้นที่ที่มีความเชื่อเรื่องราวพญานาคมากที่สุด อาทิเช่น วัดวาอารามสามารถศึกษาข้อมูลเบื้องต้นได้ตามผนังโบสถ์หรือถ้าศึกษาจริง ๆ รวมถึงได้ขอข้อมูลจาพระสงฆ์ในวัดต่าง ๆ รวมไปถึงคนเฒ่าคนแก่ที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับพื้นที่นั้น ๆ เช่นกัน

จากการศึกษาหาข้อมูลได้พบหลักการ การออกแบบที่อ้างอิงจากเส้นของแหล่งกำเนิดของพญานาคตามสถานที่ต่าง ๆ และนำเอาพฤติกรรมของผู้คนที่มีความเชื่อหรือไม่มีความเชื่อก็ตามมาปรับใช้ในเรื่องของการจัดพื้นที่ใช้งานให้เหมาะสมกับกลุ่มคนที่สนใจมาศึกษาหรือสักการบูชาและเที่ยวชมโครงการ

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จของการศึกษาวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ ข้าพเจ้าได้รับการสนับสนุนและความช่วยเหลือในการดำเนินงานวิทยานิพนธ์ ทั้งในส่วนภาคการศึกษาข้อมูลและภาคออกแบบจากบุคคลและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งข้าพเจ้าขอขอบคุณในความเมตตากรุณา ความเสียสละที่มีต่อข้าพเจ้าตลอดเวลาในการศึกษาออกแบบวิทยานิพนธ์ทางสถาปัตยกรรม จนสำเร็จลุล่วง เป็นผลงานวิทยานิพนธ์การออกแบบทางสถาปัตยกรรมที่สมบูรณ์ได้แก่

อาจารย์ ปิยะ ไฉ่เหล็กพาล

(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์)

อาจารย์ กำธร กันต์รงค์

(คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์)

อาจารย์ กังวานสิริ เตชะวณิช

(คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์)

อาจารย์ นโรตม์ กิตติวณิชานนท์

(คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์)

บิดา มารดา และ ครอบครัว

นาย คุณานนต์ พานทอง

นางสาว สุพัตรา คุ่มไต้

นาย วรเมธ เทพวรชัย

นาย อาทิตย์ อุตระชน

นาย ธนันธร ละออง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญรูป.....	ฉ
บทที่ 1.....	1
บทนำ.....	1
1. เหตุผลและความเป็นมา.....	1
2. วัตถุประสงค์.....	1
3. ประโยชน์ที่มีต่องานสถาปัตยกรรม.....	1
4. ขอบเขตของการศึกษาวิทยานิพนธ์.....	1
5. แผนการดำเนินงานวิทยานิพนธ์ทางสถาปัตยกรรม.....	2
6. ผลที่คาดว่าจะได้รับของการศึกษาวิทยานิพนธ์.....	2
บทที่ 2.....	3
การศึกษาข้อมูลวรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	3
1. พญานาค.....	3
1.1. กำเนิดของพญานาค.....	3
1.1.1. ตระกูลและหน้าที่ของพญานาค.....	4
2. แหล่งกำเนิดพญานาคตามความเชื่อ.....	5
2.1. สระน้ำ,แม่น้ำ.....	5
2.1.1. สระน้ำ.....	5
2.1.2. แม่น้ำ.....	6

2.2.	ป่าไม้, ต้นไม้.....	6
2.2.1.	ป่าไม้.....	7
2.2.2.	ต้นไม้.....	7
2.3.	ภูเขา, ถ้ำ.....	7
2.3.1.	ภูเขา.....	8
2.3.2.	ถ้ำ.....	9
3.	สถานที่ที่เกี่ยวข้องกับพญานาค.....	10
3.1.	จังหวัดที่มีสถานที่ตามรอยพญานาคในภาคอีสาน.....	10
4.	พญานาคกับความเชื่อในสังคมปัจจุบัน.....	12
4.1.	ความเชื่อเรื่องอิทธิฤทธิ์ของพญานาคในทัศนะของสังคมไทย.....	12
4.1.1.	ความเชื่อเรื่องผลของการบูชาพญานาค.....	12
4.1.2.	การบูชาพญานาคเพื่อขอให้เกิดโชคลาภ.....	13
4.2.	พิธีกรรมบูชาพญานาคตามความเชื่อ.....	14
4.2.1.	บวงสรวง.....	14
บทที่ 3	.....	18
	กระบวนการศึกษาข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล.....	18
1.	การท่องเที่ยวตามรอบพญานาค.....	18
2.	การวิเคราะห์พฤติกรรมและพิธีกรรม.....	19
2.1.	สังเคราะห์กิจกรรมของกลุ่มคนที่มาใช้สถานที่ที่มีเรื่องราวของพญานาค.....	19
3.	พื้นที่รวบรวมความเชื่อเรื่องพญานาค.....	21
3.1.	วิเคราะห์ข้อมูลจาก Case study.....	21
3.2.	ศึกษาพื้นที่บริบทโดยรอบป่าคำชะโนด.....	22
3.3.	ศึกษาพื้นที่พื้นที่ความเชื่อภายในป่าคำชะโนด.....	23
4.	Inspiration Concept.....	24

4.1.	ลักษณะโดดเด่นของผืนป่า	24
4.2.	ผิวสัมผัสจากสถานที่จริงตลอดโครงการ.....	24
4.3.	ลักษณะพื้นที่โครงการมีความเป็นเอกลักษณ์.....	25
บทที่ 4	.....	26
การประยุกต์ในงานออกแบบสถาปัตยกรรม	.....	26
1.	การศึกษาโปรแกรมก่อนการออกแบบ.....	26
1.1.	โครงการศูนย์วัฒนธรรมพญานาค.....	26
1.2.	วิเคราะห์ User.....	27
1.3.	องค์ประกอบหลักของโครงการ	28
1.4.	Mind map.....	30
1.4.1.	Mind map กลุ่มความเชื่อ.....	30
1.4.2.	Mind map กลุ่มท่องเที่ยว.....	31
1.4.3.	Mind map กลุ่มเรียนรู้.....	32
1.4.4.	Mind map กลุ่มเจ้าหน้าที่ของโครงการ.....	32
2.	Site Selection การเลือกที่ตั้งโครงการ.....	33
2.1.	การเลือกจังหวัดที่เป็นที่ตั้งโครงการ	33
2.1.1.	การใช้ที่ดินตามผังเมืองจังหวัดหนองคาย.....	34
2.1.2.	การใช้ที่ดินตามตารางสีผังเมืองจังหวัดหนองคาย.....	34
2.2.	การเลือกอำเภอที่เป็นที่ตั้งโครงการ	35
2.2.1.	อำเภอเมือง.....	35
2.2.2.	อำเภอศรีเชียงใหม่	35
2.2.3.	อำเภอโพนพิสัย	37
3.	การเลือก Site ที่ตั้งโครงการ.....	38
3.1.	Siteที่1 ตำบลวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย.....	38

3.2.	Siteที่2 ตำบลจุมพล อำเภอโพธาราม	39
4.	Site analysis	40
4.1.	Location ที่ตั้งโครงการ	40
4.2.	Access การเข้าถึง	41
4.3.	Approach & View	42
4.4.	Orientation ผลกระทบ	44
4.5.	Context พื้นที่และกิจกรรมใกล้เคียง	45
4.6.	กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ Site	46
5.	การออกแบบร่าง (Schematic Design)	48
5.1.	การตรวจแบบร่างครั้งที่ 1	48
5.2.	การตรวจแบบร่างครั้งที่ 2	49
5.3.	การตรวจแบบร่างครั้งที่ 3	50
5.4.	การตรวจแบบร่างครั้งที่ 4	52
5.5.	การตรวจแบบร่างครั้งที่ 5	53
5.6.	การตรวจแบบร่างครั้งที่ 6	54
6.	การพัฒนาแบบขั้นสุดท้าย	56
6.1.	Floor plan	56
6.2.	Elevation	58
6.3.	Perspective	60
6.4.	หุ่นจำลอง	62
บทที่ 5		65
	สรุปผลการประยุกต์ใช้ในการออกแบบ (Conclusions)	65
1.	สรุปผลการศึกษา	65
2.	ข้อเสนอแนะ จากคณะกรรมการ	66

บรรณานุกรม.....	89
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	90

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แผนการดำเนินงานวิทยานิพนธ์	2
ตารางที่ 2 พื้นที่ส่วนบริการ	28
ตารางที่ 3 พื้นที่ส่วนกลุ่มความเชื่อ.....	28
ตารางที่ 4 พื้นที่ส่วนกลุ่มความเชื่อ.....	29
ตารางที่ 5 พื้นที่ส่วนกลุ่มเรียนรู้	29
ตารางที่ 6 พื้นที่ส่วนร้านอาหาร	29
ตารางที่ 7 พื้นที่ส่วนงานระบบ	29
ตารางที่ 8 พื้นที่ส่วนลานจอดรถ.....	29
ตารางที่ 9 พื้นที่ส่วนห้องน้ำ.....	30
ตารางที่ 10 พื้นที่รวมทั้งหมด.....	30
ตารางที่ 11 การใช้ที่ดินตามผังเมืองจังหวัดหนองคาย	34

สารบัญรูป

	หน้า
ภาพที่ 1 ลักษณะสีพญานาค.....	4
ภาพที่ 2 การบวงสรวงโดยใช้สิ่งของ	15
ภาพที่ 3 การรำถวาย.....	15
ภาพที่ 4 การทำพานถวาย.....	15
ภาพที่ 5 การแสดงจำลองถวาย.....	16
ภาพที่ 6 การไหลเรือไฟ.....	16
ภาพที่ 7 ซี่ลู่กแก้วถวาย.....	16
ภาพที่ 8 การกราบไหว้.....	17
ภาพที่ 9 การนั่งสมาธิ.....	17
ภาพที่ 10 การไหลกะทงไฟ	17
ภาพที่ 11 การศึกษากระบวนการภาคข้อมูล.....	18
ภาพที่ 12 พฤติกรรมของกลุ่มความเชื่อ	19
ภาพที่ 13 พฤติกรรมของกลุ่ม ท่องเที่ยวและเรียนรู้.....	20
ภาพที่ 14 ตำแหน่งป่าคำชะโนด	21
ภาพที่ 15 พื้นที่ใช้สอยในป่าคำชะโนด.....	22
ภาพที่ 16 พื้นที่ใช้สอยในป่าคำชะโนด.....	22
ภาพที่ 17 พื้นที่ใช้สอยในป่าคำชะโนด.....	23
ภาพที่ 18 inspiration design	24
ภาพที่ 19 inspiration design	24
ภาพที่ 20 inspiration design	25
ภาพที่ 21 ตราประจำโครงการ	26
ภาพที่ 22 ช่วงวัยของกลุ่มที่มาใช้พื้นที่	27
ภาพที่ 23 พฤติกรรมของกลุ่มที่มาใช้พื้นที่	27
ภาพที่ 24 Mind map กลุ่มความเชื่อ	30
ภาพที่ 25 Mind map กลุ่มท่องเที่ยว	31
ภาพที่ 26 Mind map กลุ่มเรียนรู้.....	32
ภาพที่ 27 Mind map กลุ่มเจ้าหน้าที่ของโครงการ	33

ภาพที่ 28 วิเคราะห์พื้นที่ตั้งจาก 4 จังหวัด.....	33
ภาพที่ 29 การใช้ที่ดินตามผังเมืองจังหวัดหนองคาย.....	34
ภาพที่ 30 วิเคราะห์พื้นที่ อำเภอเมือง.....	35
ภาพที่ 31 วิเคราะห์พื้นที่ อำเภอศรีเชียงใหม่.....	36
ภาพที่ 32 มุมมองจากด้านหน้าพื้นที่ อำเภอโพนพิสัย.....	36
ภาพที่ 33 ทางผ่านไป วัดถ้ำดินเพียง.....	36
ภาพที่ 34 วิเคราะห์พื้นที่ อำเภอโพนพิสัย.....	37
ภาพที่ 35 มุมมองจากด้านหน้าพื้นที่ อำเภอโพนพิสัย.....	37
ภาพที่ 36 ทางผ่านไป คำชะโนด.....	38
ภาพที่ 37 ทางผ่านไป วัดอาสง.....	38
ภาพที่ 38 ตำบลวัดหลวง.....	39
ภาพที่ 39 ตำบลจุมพล.....	39
ภาพที่ 40 วิเคราะห์ site อำเภอโพนพิสัย.....	40
ภาพที่ 41 วิเคราะห์ Access การเข้าถึง.....	41
ภาพที่ 42 Approach ทางเข้า Site.....	42
ภาพที่ 43 Approach ถนนหน้า Site.....	42
ภาพที่ 44 Approach ทิศเหนือของ Site.....	43
ภาพที่ 45 Approach ทิศตะวันตกของ Site.....	43
ภาพที่ 46 วิเคราะห์ Orientation ผลกระทบ.....	44
ภาพที่ 47 วิเคราะห์ Context Site พื้นที่และกิจกรรมใกล้เคียง.....	45
ภาพที่ 48 การตรวจแบบร่างครั้งที่ 1 Zoning Design.....	48
ภาพที่ 49 การตรวจแบบร่างครั้งที่ 2 Mass Model,plan.....	49
ภาพที่ 50 การตรวจแบบร่างครั้งที่ 3 zoning.....	50
ภาพที่ 51 การตรวจแบบร่างครั้งที่ 3 function plan.....	51
ภาพที่ 52 การตรวจแบบร่างครั้งที่ 3 Mass Model.....	51
ภาพที่ 53 การตรวจแบบร่างครั้งที่ 4 Mass Model.....	52
ภาพที่ 54 การตรวจแบบร่างครั้งที่ 5 Mass Model.....	53
ภาพที่ 55 การตรวจแบบร่างครั้งที่ 6 function plan.....	54
ภาพที่ 56 การตรวจแบบร่างครั้งที่ 6 function plan.....	55

ภาพที่ 57 การตรวจแบบร่างครึ่ง 6 Mass Model.....	55
ภาพที่ 58 Floor plan 1	56
ภาพที่ 59 Floor plan 2	57
ภาพที่ 60 elevation 1,2.....	58
ภาพที่ 61 elevation 3,4	59
ภาพที่ 62 perspective 1 ทางเดินนิทรรศการ	60
ภาพที่ 63 perspective 2 พื้นที่การแสดง	60
ภาพที่ 64 perspective 3 ทางเดินเชื่อมต่อระหว่างโถงต้อนรับ-พื้นที่ความเชื่อ	61
ภาพที่ 65 perspective 4 ทางเดินผ่านกิจกรรมกลางแจ้ง.....	61
ภาพที่ 66 หุ่นจำลองโครงการ	62
ภาพที่ 67 หุ่นจำลองโครงการ	63
ภาพที่ 68 หุ่นจำลองโครงการ	64
ภาพที่ 69 ตรวจแบบรวมครั้งที่ 1	66
ภาพที่ 70 ตรวจแบบรวมครั้งที่ 1	67
ภาพที่ 71 ตรวจแบบรวมครั้งที่ 1	68
ภาพที่ 72 ตรวจแบบรวมครั้งที่ 1	69
ภาพที่ 73 ตรวจแบบรวมครั้งที่ 2	70
ภาพที่ 74 ตรวจแบบรวมครั้งที่ 2	71
ภาพที่ 75 ตรวจแบบรวมครั้งที่ 2	72
ภาพที่ 76 ตรวจแบบรวมครั้งที่ 2	73
ภาพที่ 77 ตรวจแบบรวมครั้งที่ 3	74
ภาพที่ 78 ตรวจแบบรวมครั้งที่ 3	75
ภาพที่ 79 ตรวจแบบรวมครั้งที่ 3	76
ภาพที่ 80 ตรวจแบบรวมครั้งที่ 4	77
ภาพที่ 81 ตรวจแบบรวมครั้งที่ 4	78
ภาพที่ 82 ตรวจแบบรวมครั้งที่ 4	79
ภาพที่ 83 ตรวจแบบรวมครั้งที่ 4	80
ภาพที่ 84 ตรวจแบบรวมครั้งที่ 5	81
ภาพที่ 85 ตรวจแบบรวมครั้งที่ 5	82

ภาพที่ 86 ตรวจสอบรวมครั้งที่ 5	83
ภาพที่ 87 ตรวจสอบรวมครั้งที่ 5	84
ภาพที่ 88 ตรวจสอบรวมครั้งที่ 6	85
ภาพที่ 89 ตรวจสอบรวมครั้งที่ 6	86
ภาพที่ 90 ตรวจสอบรวมครั้งที่ 6	87
ภาพที่ 91 ตรวจสอบรวมครั้งที่ 6	88

บทที่ 1

บทนำ

1. เหตุผลและความเป็นมา

พญานาคเป็นสัตว์กึ่งเทพที่มีความสำคัญต่อผู้คนในหลายภาคส่วน ที่ที่มีคนกราบไหว้และนับถือ ตามความเชื่อส่วนใหญ่จะอยู่ในภาคอีสานโดยรวม ความเชื่อของคนในพื้นที่จะมุ่งเน้นไปในการกราบไหว้แล้วขอพรแต่ก็จะมีคนอีกในจำนวนมากที่ปฏิบัติถือศีลนั่งสมาธิเพื่ออุทิศผลบุญให้กับพญานาคแล้วพญานาคจะบันดาลพรตามการขอให้บุคคลนั้น ๆ กลับแทน(ตามความเชื่อ) นอกจากการอุทิศส่วนบุญแล้วยังมีการจัดทำพิธีกรรมบวงสรวงตามประเพณีพื้นที่นั้น ๆ อีกด้วยเปรียบเสมือนการนับถือบูชาพญานาคอีกวิธีหนึ่งเช่นกัน

สถาปัตยกรรมที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อพญานาคที่พบเห็นในปัจจุบัน เป็นอาคารทางศาสนา โดยส่วนมากจะมีการนำเอารูปหลักของพญานาคมาเป็นส่วนหนึ่งในอาคารนั้นๆ อาคารเหล่านี้จะถูกสร้างขึ้นโดยฝีมือมนุษย์แล้วก็มีสถาปัตยกรรมบางที่ที่เป็นการถูกสร้างขึ้นโดยธรรมชาติอาทิเช่น โพรงถ้ำต่าง ๆ หรือพื้นที่ป่าคำชะโนดที่เป็นเกาะลอยเหนือน้ำและมีป่าคำชะโนดที่บหน้าปกคลุมอีกชั้น เป็นต้น พื้นที่การใช้งานของอาคารสาธารณะเปิดรับผู้คนทุกเพศทุกวัยและเป็นจุดศูนย์รวมความเชื่อเรื่องพญานาคที่มีไว้เพื่อรับรองผู้ที่มาเที่ยวชมหรือมากราบไหว้ตามความศรัทธา มีการบริการที่ทั่วถึงและปลอดภัย

2. วัตถุประสงค์

- 2.1. ศึกษาการออกแบบสถาปัตยกรรม/ที่ว่าง ที่เกี่ยวข้องกับการใช้งานในโครงการ
- 2.2. ศึกษาพฤติกรรมมนุษย์ในการใช้พื้นที่พิธีกรรม
- 2.3. ศึกษาข้อมูลเพื่อจัดทำโครงการศูนย์วัฒนธรรมพญานาค

3. ประโยชน์ที่มีต่องานสถาปัตยกรรม

- 3.1. นำไปประยุกต์ใช้กับการออกแบบสถาปัตยกรรมที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรมความเชื่อ การท่องเที่ยวและเป็นแหล่งเรียนรู้

4. ขอบเขตของการศึกษาวิทยานิพนธ์

- 4.1. พิธีกรรมความเชื่อเกี่ยวกับพญานาค
- 4.2. สถาปัตยกรรมเกี่ยวกับพิธีกรรม
- 4.3. แนวคิดเกี่ยวกับพิธีกรรมความเชื่อที่ส่งผลต่อที่ว่างทางสถาปัตยกรรม

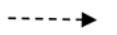
5. แผนการดำเนินงานวิทยานิพนธ์ทางสถาปัตยกรรม

ตารางแผนการดำเนินงาน ภาคการศึกษาที่ 2 (ภาคออกแบบ)

แผนงาน	สัปดาห์																		
	ก่อน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
program ภาคออกแบบ	↔																		
Pre-Design Analysis Concept		↔																	
Schematic design			↔																
Preliminary Design																			
Detail design																			
Presentation																			
Final jury																			
Document บทที่ 4-5																			
Final document																			
Exhibition thesis	กำหนดภายหลังจาก โดยนักศึกษาต้องสรุปผลงานลงบนเพลท A2 3 แผ่น ส่งพร้อมเอกสารเล่มรายงานวิทยานิพนธ์																		

ช่วงระยะเวลาดำเนินงาน

ช่วงระยะเวลาปรับปรุงแก้ไข

สัปดาห์ที่กำหนดตรงกับคณะกรรมการร่วมตรวจวิทยานิพนธ์

สัปดาห์ที่กำหนดตรงกับคณะกรรมการที่ปรึกษา

ตารางที่ 1 แผนการดำเนินงานวิทยานิพนธ์

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับของการศึกษาวิทยานิพนธ์

- 6.1. รายละเอียดการจัดวางพื้นที่ภายในโครงการ
- 6.2. ออกแบบอาคารที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของพื้นที่โครงการ
- 6.3. ได้ศึกษาถึงความต้องการที่สำคัญต่อพื้นที่โครงการ

บทที่ 2

การศึกษาข้อมูลวรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. พญานาค

เป็นสัตว์เดรัจฉานที่ต่ำกว่ามนุษย์โลกแต่มีความศรัทธาในพระพุทธเจ้าและปฏิบัติตนได้มากกว่ามนุษย์ จึงทำให้มนุษย์เกิดแรงศรัทธาในตัวพญานาคไปด้วย ตามความเชื่อพญานาคจะมีแหล่งที่อาศัยอยู่ 3 ที่คือ 1.ใต้พื้นดินความลึก 16 กิโลเมตร 2.ใต้น้ำบาดาล 3.บนสวรรค์ จากแหล่งที่อยู่นั้นจะพบว่าโลกมนุษย์จะเป็นทางผ่านของพญานาคจึงอาจจะทำให้มนุษย์บางคนได้พบเห็นพญานาคในรูปแบบต่างๆแตกต่างกันไป

1.1. กำเนิดของพญานาค

เป็นประเด็นที่มีความสำคัญในการศึกษาแนวคิดเรื่องพญานาคที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาทก็คือการค้นหาคำตอบที่ว่าพญานาคมีกำเนิดมาอย่างไรหรืออะไรที่เป็นมูลเหตุที่ก่อให้เกิดเป็นพญานาคซึ่งคัมภีร์ของศาสนาอื่นๆที่มีมาก่อนพระพุทธศาสนา เช่น ศาสนาพราหมณ์ได้มีการระบุไว้อย่างชัดเจนว่าพญานาคเกิดมาจากการสร้างของพระเจ้า หรือเป็นผลมาจากการให้พรหรือการสร้างมาด้วยอำนาจของเทพเจ้าสูงสุด แต่เมื่อหันกลับมาพิจารณาบ่อเกิดตามหลักการทางพระพุทธศาสนาแล้วก็จะพบว่า ซึ่งพระพุทธศาสนาได้ให้คำตอบเกี่ยวกับกำเนิดของพญานาคไว้ดังต่อไปนี้

1.1.1. ตระกูลและหน้าที่ของพญานาค

ภาพที่ 1 ลักษณะสีพญานาค

- ตระกูลวิรูปักษ์ พญานาคตระกูลสีทอง
- ตระกูลเอราปถ พญานาคตระกูลสีเขียว
- ตระกูลจัพพยาปุตตะ พญานาคตระกูลสีรุ้ง
- ตระกูลกัณหาโคตมะ พญานาคตระกูลสีดำ

พญานาคเกิดได้ทั้ง 4 แบบ คือ

- เกิดแบบโอปปาติกะ เกิดแล้วโตทันที ผุดเกิดสำเร็จเป็นตัวเป็นตน เช่น พรหม เทวดา เปรต หรือสัตว์นรกทั้งปวง
- เกิดแบบสังเสทชะ เกิดในสิ่งที่หมักหมมในเปลือกในตม ในที่ชื้นแฉะหรือด้วยเหงื่อไคล โดยไม่อาศัยฟองไข่ และกรรมของมารดาคือเกิดนอกครรภ์ เช่น หนอนหรือเชื้อแบคทีเรีย
- เกิดแบบชลาพุชะ เกิดจากครรภ์ อย่างสัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนม
- เกิดแบบอัณฑชะ เกิดจากฟองไข่

ประเภทของพญานาค นาคแบ่งลำดับชั้นตามหน้าที่ไว้เป็น 4 พวกคือ

- นาคสวรรค์ มีหน้าที่เฝ้าวิมานเทพ และเทวดา
- นาคกลางหาว มีหน้าที่ให้ลมให้ฝน
- นาคโลกบาล มีหน้าที่รักษาแม่น้ำลำคลอง
- นาครักษาขุมทรัพย์

รวมภาคทั้ง 4 พวกมีพญานาคทั้งสิ้นประมาณ 512 ชนิด

แบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 2 ประเภทคือ

- กามรูปพญานาค พญานาคที่เสวยกามคุณ
- อพามรูปพญานาค พญานาคที่ไม่เสวยกามคุณ

2. แหล่งกำเนิดพญานาคตามความเชื่อ

สำหรับประเด็นปัญหาเรื่องที่อยู่ของพญานาคก็ถือว่าเป็นประเด็นหนึ่งที่มีความสำคัญเพราะเมื่อทราบว่พญานาคทั้งหลายมีกำเนิดมาอย่างไรแล้ว ประเด็นต่อไปที่จะต้องทำความเข้าใจก็คือเมื่อพญานาคได้ถือกำเนิดมาแล้วจะไปอยู่ ณ สถานที่ใดบ้างหรือโดยปกติแล้วนาคจะมีธรรมชาติอาศัยอยู่ ณ สถานที่ใด เป็นต้น ซึ่งจากการศึกษามาพบว่าพญานาคทั้งหลายมีที่อยู่ ดังนี้ (พระโสภณวิหารการ(พิศิษฐ์ สุวีโร ธรรมโรจน์), 2554)

2.1. สระน้ำ, แม่น้ำ

เนื่องจากพญานาคเป็นสัตว์ทิพย์หรือถ้าเป็นกายหยาบก็คืองู หรืออสรพิษ พญานาคเหล่านั้นก็มีธรรมชาติที่ต้องอาศัยแม่น้ำและมหาสมุทรเป็นที่อยู่ทั้งนี้เพราะน้ำกับพญานาคมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดหรือถือน้ำเป็นสัญลักษณ์ของนาคก็ว่าได้ ดังที่นางนาคมาณวิกาได้ยืนยันสภาพดังกล่าวไว้ว่าลูกของนางมีกำเนิดจากธาตุน้ำอันเป็นธาตุละเอียดอ่อน หากขึ้นไปบนบกอาจได้รับอันตรายจากลมและแดดได้ ดังนั้นนางจึงสั่งให้คนทำแอ่งน้ำไว้บนเกวียนแล้วให้บุตรของนางลงเล่นน้ำในแอ่งนั้น หรือกาพนาคราชที่นอนหลับอยู่ใต้แม่น้ำเนรัญชราได้ยินเสียงถาดทองคำกระทบกันจึงตื่นขึ้นมาและรู้ว่ามิพระพุทธรูปเจ้ากำเนิดขึ้นแล้ว สำหรับที่อยู่ของนาคในน้ำอาจแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทคือ (พระโสภณวิหารการ(พิศิษฐ์ สุวีโร ธรรมโรจน์), 2554, หน้า 48)

2.1.1. สระน้ำ

ในคัมภีร์พระพุทธรศาสนาฝ่ายเถรวาทได้กล่าวว่า นาคในชมพูทวีปส่วนหนึ่งจะอาศัยอยู่ในสระน้ำ เช่น หมูนาคในสระในเมืองโกสัมพี หรือนาคขันมจิตระกะ ที่อาศัยอยู่ในสระในเมืองหลวงของแคว้นอูฏฐปัญจาละ หรือนาคในเขตสนชาต ก็อยู่ในสระน้ำ หรือนาคราชชื่อบันนกะก็อาศัยอยู่ในสระอนดาต หรือมุจลินทร์นาคราชที่เกิดในสระโบรขรณีใกล้ๆต้นมุจลินทร์ หนึ่ง สระน้ำนั้นถือได้ว่าเป็นสถานที่นาคชอบอาศัยเพราะในพระราชวังหรือภพของนาคก็จะมีสระน้ำอยู่เพื่อให้นาคได้อาบน้ำเมื่อเวลาร้อน หรือมีสระไว้เพื่อเป็นสื่อบอกเหตุของพญานาคผู้เป็นเจ้าของภาพนาคนั้น เช่น ในกรณีของจัมเปยยนนาคราช หรือกรณีของภูริทัตต (พระโสภณวิหารการ(พิศิษฐ์ สุวีโร ธรรมโรจน์), 2554)

2.1.2. แม่น้ำ

ในตำนานเล่าขานกันมาว่าแม่น้ำโขงนั้นผู้สร้างขึ้นคือพญาศรีสุทโธ เหตุเกิดจากการแบ่งอาหารที่ไม่ลงตัวของทางฝ่ายพญานาคสุวรรณนาโคจึงได้เกิดศึกสู้รบกันยาวนานนับได้เวลา 7 ปี 7 เดือน กับอีก 7 วัน จนหนองกระแสนแสนยานุภาพขึ้นเป็นเลนตม สร้างความเดือดร้อนให้เหล่าสรรพสัตว์น้อยใหญ่ที่อาศัยอยู่ในน้ำ พลอยอยู่ไม่ได้หนีขึ้นไปตายเกลื่อนบนบกเนาเหม็น สัตว์บกทั้งหลายที่อาศัยหนองน้ำกระแสนเป็นที่เล่นน้ำและดื่มกินก็ทุกข์ร้อน แม้แต่ต้นไม้ใบหญ้าและสิ่งมีชีวิตรอบๆ หนองกระแสนก็เดือดร้อนไปตามกัน เมื่อการสู้รบแรงจนถึงที่สุด ทำให้พื้นโลกสะเทือนเลื่อนลั่น แผ่นดินไหวไปทั่ว เทพตาน้อยใหญ่ได้รับความเดือดร้อนจึงนำเรื่องไปรายงานพระอินทร์ พระอินทร์ได้ทราบเรื่อง จึงหาวิธีการที่จะทำให้พญานาคทั้งสองนั้นหยุดทำสงครามกัน โดยให้พญานาคทั้งสองสร้างแม่น้ำขึ้นคนละสาย ถ้าใครสร้างได้ถึงทะเลก่อนจะให้ ปลาบึก ขึ้นอยู่ในแม่น้ำนั้น เมื่อได้ยินเช่นนั้น พญาศรีสุทโธนาคก็ได้สร้างแม่น้ำมุ่งไปทางทิศตะวันออกของหนองกระแสน และด้วยความที่สุพญาศรีสุทโธนาคมีนิสัยใจร้อน เมื่อพบเจอภูเขากั้นทางแม่น้ำก็จะทำการหลบหลีก โด่งไปโด่งมา จึงเกิดเป็น แม่น้ำโขง (โค้ง) ส่วนทางฝ่ายสุวรรณนาคนั้น ได้ทำการสร้างแม่น้ำขึ้นทางทิศใต้ของหนองกระแสน สุวรรณนาคมีความละเอียด และใจเย็น แม่น้ำที่สร้างขึ้นจึงมีความตรงกว่าแม่น้ำทุกสาย ได้แก่ แม่น้ำน่านพญาศรีสุทโธนาคเป็นผู้ที่สร้างแม่น้ำได้เสร็จก่อน จึงมีปลาบึกขึ้นอยู่ในแม่น้ำโขงเพียงแห่งเดียว และเมื่อเป็นเช่นนั้น พญาศรีสุทโธนาคก็ได้ขอทางขึ้น-ลงระหว่างเมืองบาดาลกับเมืองมนุษย์ไว้อีก 3 แห่ง หนึ่งในนั้นก็คือ คำชะโนด ซึ่งมี ต้นชะโนด ขึ้นเป็นสัญลักษณ์ ให้พญาศรีสุทโธนาค พร้อมบริวารสามารถถลายร่างเป็นมนุษย์และตั้งบ้านเมืองปกครองอยู่ที่คำชะโนดได้เมื่อข้างขึ้น 15 วันอีก 15 วันข้างแรม ให้กลายเป็นนาค อาศัยอยู่เมืองบาดาล (พระโศภณวิหารการ(พิศิษฐ์ สุวีโร ธรรมโรจน์), 2554)

2.2. ป่าไม้, ต้นไม้

ป่าไม้และต้นไม้ (บางชนิด) ถือว่าเป็นที่อยู่อาศัยของพญานาคดังเช่นกรณีของมูจลินท์ นาคราชที่อาศัยอยู่ใกล้ต้นจิก (มูจลินท์) เมื่อพระพุทธองค์ทรงเสวยวิมุตติสุข ภายหลังจากการตรัสรู้ นั้นได้แผ่พังพานและขดตัวเพื่อให้พระพุทธองค์ประทับนั่งสมาธิโดยไม่ถูกสายฝนที่ตกลงมาในขณะนั้นเมื่อฝนหยุดตกแล้วจึงคลายขนดและพังพานแล้วแปลงร่างเป็นมาณพถวายบังคมแล้วหลีกไป 135 หรือในมหาวาณิชชาดก ที่กล่าวถึงพญานาคได้อาศัยอยู่ภายในต้นไม้ใหญ่ต้นหนึ่ง สมัยนั้นบรรดาพ่อค้าจากเมืองต่างๆ มาประชุมกันที่เมืองพาราณสีแล้วได้แต่งตั้งให้พ่อค้าคนหนึ่งเป็นหัวหน้า เพื่อเดินทางกลับพอมมาถึงถิ่นทุรกันดารไม่มีน้ำอาหารกินก็พากันเห็นต้นไม้ต้นหนึ่งมีในร่ม

รินจึงพากันไปพักผ่อนที่ต้นไทรนั้นต่อมาพ่อค้าทั้งหลายได้พากันตัดกิ่งต้นไทรเพราะคิดว่าจะมีน้ำจืดตัดกิ่งทางทิศตะวันออกก็ปรากฏว่ามีน้ำใสสะอาดไหลออกมาให้ดื่มกินกันอย่างเต็มพ้อได้ผลจากการตัดกิ่งไทรกิ่งแรกแล้วพ่อค้าก็มีความละโมภพากันตัดกิ่งในทิศอื่น ๆ ซึ่งก็มีทรัพย์สมบัติพร่างพรูออกมามากมายสมดังความปรารถนาจึงพากันคิดต่อไปว่า แต่ตัดกิ่งยังได้ทรัพย์ปานนี้ หากตัดลำต้นไม้นี้จะได้ทรัพย์มากขนาดไหน ในขณะที่พ่อค้าผู้เป็นหัวหน้าก็ได้ห้ามปรามว่าอย่าทำเช่นนั้นเพราะต้นไทรนี้มีคุณเราไม่ควรทำร้ายมิตรผู้ให้ทรัพย์แต่บรรดาพ่อค้าผู้ถูกความโลภครอบงำคนอื่นไม่ฟังพากันตัดโค่นต้นไทร ฝ่ายพญานาคผู้อาศัยอยู่ในต้นไทรได้สั่งให้บริวารของตนฆ่าพ่อค้า (พระโสภณวิหารการ(พิศิษฐ์ สุวีโร ธรรมโรจน์), 2554)

2.2.1. ป่าไม้

วังนาคินทร์ คำชะโนดแห่งนี้ ปรากฏตำนานลึกลับ และเรื่องราวมหัศจรรย์มากมายให้กล่าวขาน ตามตำนานเล่าว่า พระอินทร์ให้ พระยาสุทโชนาค มาตั้งบ้านเรือนอยู่ถิ่นนี้ ซึ่งมีต้นชะโนดขึ้น และพระอินทร์ได้กำหนดไว้ว่า ในหนึ่งเดือน เมื่อถึงข้างขึ้น 15 วัน ให้พระยาสุทโชนาค กลายร่างเป็นมนุษย์ พระยาสุทโชนาค เมื่อกลายร่างเป็นมนุษย์ มีชื่อเรียกว่า “เจ้าพ่อพระยาศรีสุทโ” มีวังนาคินทร์ คำชะโนด เป็นถิ่นพำนัก ส่วนอีก 15 วันในข้างแรม พระอินทร์กำหนดให้ พระยาสุทโชนาค และบริวาร กลายร่างเป็นนาค เมื่อพระยาสุทโชนาค กลายร่างเป็นนาค มีชื่อเรียกว่า “พระยานาคราชศรีสุทโ” และให้อาศัยอยู่ในเมืองบาดาล ลักษณะของป่าคำชะโนดเป็นป่าที่ค่อนข้างทึบตัดห่างจากดินแดนมนุษย์โดยใช้สระน้ำเป็นตัวแบ่งอาณาเขตออกและใช้ต้นคำชะโนดเป็นที่ปกคลุมเขตเมืองไว้ (พระโสภณวิหารการ(พิศิษฐ์ สุวีโร ธรรมโรจน์), 2554)

2.2.2. ต้นไม้

ต้นคำชะโนดเป็นต้นไม้กายสิทธิ์ มีชื่อวิทยาศาสตร์คือ *Livistona saribus* ชะโนดเป็นต้นไม้ชนิดที่หายากมากในประเทศไทย ประกอบด้วยต้นมะพร้าว ต้นหมาก และต้นตาล รวมกันเป็นต้นชะโนด อยู่ในตระกูลปาล์มชนิดหนึ่งไม่มีหนามมีใบเหมือนใบตาล ลำต้นเหมือนต้นมะพร้าว ลูกเป็นเม็ดเล็ก ๆ คล้ายหมาก สูงประมาณ 30 เมตร เหลืออยู่ที่เดียวในท้องที่อำเภอบ้านดุง ซึ่งอยู่ระหว่างรอยต่อ 3 ตำบลคือ ตำบลบ้านม่วง ตำบลวังทอง และ ตำบลบ้านจันทร์ จ.อุดรธานี มีเนื้อที่ประมาณ 20 ไร่ (พระโสภณวิหารการ(พิศิษฐ์ สุวีโร ธรรมโรจน์), 2554)

2.3. ภูเขา, ถ้ำ

นอกจากพญานาคจะอาศัยอยู่ตามถิ่นที่อาศัยต่าง ๆ แล้วยังมีที่อยู่อีกแห่งหนึ่งที่นาคชอบอยู่ก็คือ ภูเขา ดังปรากฏในนาคสูตรว่าพญานาคทั้งหลายได้อาศัยภูเขาคือภูเขาคิมวันต์ ในเบื้องต้น

จากนั้นเมื่อเติบโตใหญ่ก็จะย้ายจากภูเขาไปอยู่ ณ สถานที่อื่นตามลำดับ มีบึงน้อยใหญ่แล้วลงไปสู่มหาสมุทรในที่สุดนอกจากนั้นก็มักกล่าวไว้ในภุริทัตชาดกว่าขนาดและพงศ์พันธุ์ของนาคผู้มีศักดิ์โดยมากจะอาศัยอยู่เชิงเขา ดังปรากฏในคำว่า “ นาคชื่อว่ากัมพลอัสดรผู้เป็นฝักฝ่ายแห่งมารดาของเรานั้น นาคผู้อยู่ ณ เชิงเขสิเนรุและนาคเหล่านั้นจงลุกขึ้นเถิด ” หรือปรากฏในทัตธาตกที่กล่าวถึงทัตธาตราชและบริวารได้อาศัยอยู่ที่เชิงเขาทัตธาตส่วนในคัมภีร์มหาวงศ์ได้กล่าวว่พญาบรรพตนาคราชได้อาศัยอยู่ในภูเขาชื่อว่าณารานนทรบรรพต 145 หรือได้ภูเขาชื่อว่าเวภารบรรพตก็มีภพพญานาคอยู่ลึกลงไป 500 โยชน์ ในเมืองนั้นมีสระน้ำชื่อว่าตโปทาแสดงให้เห็นว่าภูเขาก็ก็นึกได้ว่าเป็นสถานที่ที่อยู่ของพญานาคแห่งหนึ่งแต่ก็มีข้อสังเกตว่าการอาศัยอยู่ในภูเขาของพญานาคจะต้องเป็นภูเขาที่มีแม่น้ำหรือแหล่งน้ำอยู่ด้วยเสมอทั้งนี้ก็สืบเนื่องมาจากพญานาคทั้งหลายมีธรรมชาติเป็นพืชน้ำจะอยู่ห่างจากน้ำไม่ได้ (พระโสภณวิหารการ(พิศิษฐ์ สุวีโร ธรรมโรจน์), 2554)

2.3.1. ภูเขา

ภูลังกา อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ เป็นแดนอาถรรพ์ เกี่ยวเนื่องผูกพันอยู่กับภพภูมิผีสิงเวทดาสิงลิลับ มีทั้งฝ่ายดีคือสัมมาทิฐิ และฝ่ายชั่วคือมิจฉาทิฐิ ทั้งฝ่ายดีและฝ่ายชั่วได้จับตาดูพระสงฆ์องค์เณรอยู่ตลอดเวลาว่าจะประพฤติผิดศีลวินัยข้อใดบ้าง เรียกว่าเขาคอยจ้องจับผิด ถ้าพบว่าพระสงฆ์องค์เณรรูปใดทำผิดเป็นอาบัติ เขาจะเล่นงานทันที เป็นต้นว่า ทำให้เจ็บไข้อาพาธ ทำให้ถึงพิการหรือตายก็ได้ ฉะนั้น ขอให้พระเณรทุกรูปรักษาศีลทุกข้อให้เคร่งครัด สำรวมกาย สำรวมวาจา สำรวมความนึกคิดให้อยู่แต่ทางบุญกุศล อย่างนึกคิดชั่ว ๆ ลามกจกเปรต ตีคะนองเป็นอันขาด หลังจากที่พระอาจารย์วังได้กล่าวตักเตือนแล้วได้ไม่กี่วัน ก็ปรากฏมีพวงงูจำนวนมากได้เลื้อยพันพานอยู่ทั่วไป เป็นต้นว่า งูเห่า งูจงอาง งูสิงห์ดง งูเขียว งูเหลือม และงูสีสันทันตต่าง ๆ งูเหล่านี้เลื้อยเข้า ๆ ออก ๆ ถ้าชยมงคล ทำให้พระเณรหวาดกลัวกันมาก แต่งูก็ไม่ขบกัดใครผู้ใด พระอาจารย์วังได้บอกพระเณรและพ่อชาว่า ห้ามทำร้ายงู ห้ามดุด่า ให้แม่เมตตาคิดอุทิศส่วนกุศลให้ทั้งหลายทุกโอกาสที่พบเห็น หรือเกิดการเผชิญหน้าอย่างคับขันอันตราย จิตที่เมตตาของเราจะทำให้งูมีความเป็นมิตร ไม่ทำอันตราย เพราะงูมีประสาทสัมผัสพิเศษทางใจ รับรู้ความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์ได้ ในจำนวนงูทั้งหลายที่ปรากฏ มีงูประหลาดตัวหนึ่งชอบเลื้อยเข้าไปหาพระอาจารย์วังในถ้ำบางครั้งในเวลากลางวัน บางครั้งในเวลากลางคืน เป็นงูใหญ่ขนาดต้นเทียนพรรษา หรือใหญ่โตขนาดต้นหมากที่เดียว ลักษณะแตกต่างจากงูทั่วไป ที่ลำคอพองพองสีแดงจะแผ่พองพองสายงอนงนแล้วผองคำนับ 3 ครั้ง สามเณรและพ่อชาที่มีความหวาดกลัวงูใหญ่คองแดงตัวนี้กันมาก เพราะบางวันมันจะปรากฏตัวอยู่ที่พลาญหินกว้างทางเดินจงกรมกลางแจ้ง แผ่พองพองโยกไปเยกมาคล้ายร้ายร้ายบูชาฟ้าดินใครที่เดินจงกรมอยู่ก็รีบแผ่หนีลี้มแผ่เมตตาตั้งสติไม่ทัน เมื่อพระเณรได้นำเรื่องนี้ไปบอก

พระอาจารย์วัง ท่านได้กล่าวว่า “ไม่ต้องกลัว เพราะไม่ใช่จริง ๆ เป็นงูโอบปาติกะ หรือวิญญาณได้แก่ พญานาคนั่นเอง เป็นพวกกายทิพย์อยู่เมืองบาดาลหรือนาคพิภพ เป็นสัตว์ประเสริฐศักดิ์สิทธิ์ เขตภูลังกาก็ดี บึงโขงหลงก็ดี แม่น้ำศรีสงครามและแม่น้ำต่าง ๆ เช่น แม่น้ำโขงก็ดี อยู่ในเขตปกครองของพญานาค เป็นมรรควิถีทางขึ้นลงนาคพิภพทั้งนั้น พญานาคคอบแดงเป็นมิตรกับพระสงฆ์องค์เณร เป็นผู้รักษาพระพุทธศาสนาและรักษาพุทธศาสนิกชนผู้อยู่ในศีลในธรรม ใครไม่อยู่ในศีลในธรรม ประพฤติตนเป็นคนเลว คนพาลพาโล่ขี่โมโหโกรธา พวกพญานาครังเกียจจะไม่พิทักษ์รักษา ตกน้ำก็ไหลตาย ตกไฟก็ไหม้ ตายวอดวายไป” (พระโสภณวิหารการ(พิศิษฐ์ สุวีโร ธรรมโรจน์), 2554)

2.3.2. ถ้า

ณ ถ้าแห่งนี้ แต่เดิมนั้นเป็นเส้นทางเข้าออกของธิดาพญานาควิงมาหลงรักเจ้าชายของเมืองนั้นบนโลกมนุษย์ แต่ครั้งพอถึงวันออกพรรษาธิดาพญานาคต้องกลับสู่เมืองบาดาล เพื่อไปเล่นน้ำกับพญานาคด้วยกัน จนสุดท้ายเจ้าชายตามมาพบและรู้ว่าคนรักของตนเป็นพญานาค เจ้าชายจึงขอตัดขาดจากกันที่ถ้าแห่งนี้ จากเรื่องเล่าดังกล่าวทำให้ทราบว่า ถ้าแห่งนี้สามารถใช้เดินทางไปยังเมืองใต้บาดาลของพญานาคซึ่งอยู่ใต้แม่น้ำโขง จึงได้ทีผู้เล่าถึงสิ่งอัศจรรย์ต่อมาอีกว่า ณ ถ้าแห่งนี้ เป็นเส้นทางที่พระธาตุจกจากเมืองลาวใช้ข้ามฝั่งลอดใต้แม่น้ำโขงมายังเมืองไทย แต่พระที่ผ่านเข้าออกใต้จะต้องเป็นพระอภิญญา เป็นผู้มีศีลอันแก่กล้าเท่านั้น จึงจะสามารถมองเห็นเส้นทางสัญจรดังกล่าวได้ แต่ก็มีบ้างที่พญานาคนึกอยากที่จะเปิดบ้านเมืองให้มนุษย์ดู อย่างกรณีเรื่องเล่าของสามเณรรูปหนึ่ง ณ ถ้าแห่งนี้ สามเณรเห็นว่าบรรยากาศร่มรื่นและดูสงบดี จึงมักจะมานั่งท่องหนังสือสวดมนต์อยู่บริเวณปากถ้าเป็นประจำ อยู่มาวันหนึ่งได้มีสามเณรจากที่ใดไม่ทราบเดินออกมาจากถ้า และได้เอ่ยชวนให้เข้าไปเที่ยวภายในถ้า สามเณรจึงวางหนังสือลงแล้วตัดสินใจเดินตามเข้าไป เมื่อเข้าไปเพียงสองร้อยกว่าเมตรก็ได้พบเสาหินขนาดใหญ่ตั้งเป็นแถว สามเณรจึงนับเสาหินไปเรื่อยได้หลายร้อยเมตร ขณะที่เดินนับอยู่นั้นก็ได้ยินเสียงน้ำไหลอยู่เบื้องบนศีรษะและมีเสียงเรอวังด้วย จึงถามสามเณรผู้พาเข้าถ้าว่าเสียงอะไร และได้รับคำตอบว่าข้างบนนั้นเป็นแม่น้ำโขง ถ้าที่เรากำลังเดินอยู่นี้เป็นถ้าที่อยู่ใต้แม่น้ำโขง สามารถเดินทะลุไปถึงเวียงจันทน์ได้ จากนั้นทั้งสองก็พากันเดินมาเรื่อยๆ เดินมาหลายชั่วโมงแต่ยังไม่มีที่ท่าว่าจะสุดถ้า จนกระทั่งเดินมาพบพวงมัลลย์ที่ห้อยลงมาจากผนังถ้า เณรผู้สวดมนต์ก็คิดว่าพวงมัลลย์นั้นเอามาคล้องคอไว้ ทันใดนั้นเองก็รู้สึกว่ตนเองถูกดึงลอยขึ้นไปข้างบน มารู้ตัวอีกทีก็มานอนอยู่บนเรือของคนล่าปลามากแล้ว คนในเรือต่างพากันตกใจ ถ้าเณรว่าไปไหนมาจนถึงได้มาอยู่ในนี้ เณรก็เล่าให้ฟังตั้งแต่ต้น ระหว่างเล่าเณร

ได้หนีออกไปเห็นณเฑาะว์พาเข้าถ้ำกลายเป็นปลาบึกยักษ์ไปเสียแล้ว แล้วชาวประมงก็พาณเฑาะว์มาส่งที่วัดเป็นเรื่องที่เล่าสู่กันฟังเมื่อนานมาแล้ว (พระโสภณวิหารการ(พิศิษฐ์ สุวีโร ธรรมโรจน์), 2554)

3. สถานที่ที่เกี่ยวข้องกับพญานาค

สถานที่ที่มีการเปิดให้ผู้ที่สนใจเกี่ยวกับเรื่องราวของพญานาคได้เข้าไปศึกษาและท่องเที่ยวตามความเชื่อเพื่อรับรู้ถึงความรู้สึกของแหล่งที่อยู่ของพญานาคแล้วรับรู้เรื่องราวประเพณีวัฒนธรรมที่คนแต่ละท้องถิ่นสืบสานกันมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน

3.1. จังหวัดที่มีสถานที่ตามรอยพญานาคในภาคอีสาน

จังหวัดหนองคาย

1. วัดถ้ำดินเพียง อำเภอสังขม
2. วัดหินหมากเป้ง อำเภอศรีเชียงใหม่
3. วัดพระธาตุบังพวน อำเภอเมือง
4. วัดโพธิ์ชัย อำเภอเมือง
5. พระธาตุหล้าหนอง อำเภอเมือง
6. วัดไทย อำเภอโพนพิสัย

จังหวัดบึงกาฬ

1. วัดอาสง อำเภอเมือง
2. บึงโขงหลง อำเภอบึงโขงหลง
3. ภูลังกา อำเภอบึงโขงหลง

จังหวัดอุดรธานี

1. คำชะโนด อำเภอบ้านดุง
2. ภูกระแต อำเภอศรีธาตุ
3. วัดศรีสุขมงคลาราม อำเภอหนองวัวซอ
4. วัดสว่างธรรม อำเภอพิบูลย์รักษ์

จังหวัดนครพนม

1. วัดพระธาตุพนมวรมหาวิหาร อำเภอพระธาตุ
2. วัดมรุกขนคร อำเภอพระธาตุ
3. วัดพระธาตุมหาชัย อำเภอปลาปาก

จังหวัดเลย

1. ภูบ่อปิด อำเภอเมือง
2. วัดโพนชัย อำเภอด่านซ้าย

จังหวัดสกลนคร

1. หนองหาร อำเภอเมือง

จังหวัดอุบลราชธานี

1. ถ้ำมิด (ถ้ำปาฏิหารย์) อำเภอโขงเจียม
2. ถ้ำวังผาพญานาคราช อำเภอโขงเจียม
3. วัดป่าปากโตม อำเภอพิบูลมังสาหาร

จังหวัดศรีสะเกษ

1. บ่อโบราณหนองเตย อำเภอกันทรลักษ์

จังหวัดชัยภูมิ

1. ถ้ำวัวแดง อำเภอภักดีชุมพล

จังหวัดยโสธร

1. วิมานพญาแถน (พิพิธภัณฑสถานพญาแถน) อำเภอเมือง

จังหวัดนครราชสีมา

1. วิหารเทพวิทยาคม อำเภอด่านขุนทด

จังหวัดขอนแก่น

1. ถ้ำพญานาคราช อำเภอชุมแพ
2. วัดแก้วจักรพรรดิสิริสุทธาวาส อำเภอภูเวียง

จังหวัดร้อยเอ็ด

1. แลนด์มาร์คพญานาค (ใหญ่ที่สุดในโลก) อำเภอธวัชบุรี

จังหวัดมุกดาหาร

1. ศาลพญานาค อำเภอเมือง
2. วัดรอยพระพุทธบาทภูมโนรมย์ อำเภอเมือง
3. แก่งกะเบา อำเภอหว้านใหญ่
4. วัดป่าภูฮัง อำเภอนิคมคำสร้อย

4. พญานาคกับความเชื่อในสังคมปัจจุบัน

คติความเชื่อของชาวพุทธ มีความเชื่อว่าพญานาคมีจริง เป็นพวกกายทิพย์กึ่งเทพและสัตว์เดรัจฉาน มีอิทธิฤทธิ์ศักดิ์กานภาพยิ่งนัก สามารถเนรมิตร่างกายเป็นมนุษย์ชายหญิงและสัตว์อื่นตามสภาวะเหตุการณ์นั้น ๆ ได้จึงทำให้เกิดความเชื่อต่าง ๆ เหล่านี้ขึ้น

4.1. ความเชื่อเรื่องอิทธิฤทธิ์ของพญานาคในทัศนะของสังคมไทย

อิทธิฤทธิ์ของพญานาคจะมีมากหรือน้อยขึ้น อยู่กับกรรมที่เคยสร้างไว้ในอดีตชาติเป็นตัวส่งผลให้ จากความเชื่อว่าพญานาคเป็นสัตว์กึ่งเทพ มีอิทธิฤทธิ์ สามารถแปลงกายเป็นมนุษย์หรือสัตว์อื่นได้ ทำให้เกิดปรากฏการณ์ต่าง ๆ ได้พญานาคในทัศนะของคนไทย ด้วยความที่มีมาแต่ครั้งพุทธกาล ทำให้เกิดประเพณีวัฒนธรรมที่ฝังงามขึ้น ในสังคมโดยอาศัยความเชื่อหรือเรื่องปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นว่าเป็นการแสดงอิทธิฤทธิ์ของพญานาค เช่น เรื่องบั้งไฟพญานาค เรื่องคำชะโนดเมืองพญานาค แม้ว่าความเชื่อนี้จะมีการคิดต่างกันของคนในสังคมไทย ที่บางกลุ่มยังต้องพิสูจน์หาความจริง บางกลุ่มอยู่กึ่งกลางเชื่อบางไม่เชื่อบาง บางกลุ่มมีความเชื่อสืบทอดต่อกันมาตั้ง แต่ครั้ง พุทธกาลเรื่องอิทธิฤทธิ์ของพญานาคในทัศนะของคนไทยมีต่างกันไปปรากฏการณ์ที่ตนเองได้พบสิ่งที่เกิดขึ้นในแม่น้ำโขง บึงน้ำขนาดใหญ่ที่บึงโขงหลง เหตุการณ์เทปูนเสาเข็มสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงที่จังหวัดมุกดาหาร ยังเป็นเหตุการณ์คนไทยที่กล่าวขานถึงและเชื่อว่าเป็นการแสดงอิทธิฤทธิ์ของพญานาค (พระโสภณวิหารการ(พิศิษฐ์ สุวีโร ธรรมโรจน์), 2554)

4.1.1. ความเชื่อเรื่องผลของการบูชาพญานาค

บูชาพญานาคเนื่องมาจากความจำเป็นในการดำรงชีวิต เพราะมนุษย์ในยุคแรก ๆ มีอาชีพกสิกรรมเป็นหลักจึงต้องการความสมบูรณ์ของแผ่นดิน แต่ความผันผวนทางธรรมชาติ ดินฟ้าอากาศ เป็นส่วนหนึ่ง ที่สำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ชนพื้น เมืองดั้ง เดิมเหล่านี้จึงเชื่อถือว่าวิญญาณสิงสู่อยู่ตามที่ต่าง ๆ ดังนั้น ไม่ว่าจะเชื่อถือเทพเจ้า โลกธาตุหรือสิ่งอื่นใด จะเป็นเทพแห่งความอุดมสมบูรณ์ แม่ธรณีหรือพญานาคก็ตาม สิ่งเหล่านี้เป็นสัญลักษณ์ที่สมมติขึ้นให้เป็นตัวตนสำหรับติดต่อหรืออ่อนนอบขอสิ่งที่ตนปรารถนาและยังเชื่อถือต่อไปอีกว่าเทพเจ้าหรือวิญญาณที่สิงสถิตอยู่นั้น มีอิทธิฤทธิ์สามารถดลบันดาลสิ่งที่ดีและสิ่งที่ร้ายได้ ส่วนพระพุทธรูปการบูชาพญานาคเกิดขึ้น จากได้รับอิทธิพลแนวความคิดมาจาก ความเชื่อดั้ง เดิมของชาวพื้นเมืองและศาสนาพราหมณ์ โดยคำว่าพญานาคมาใช้ในความหมายของเทพเจ้าและเทวดาต่าง ๆ ตามคตินิยมจากความเชื่อที่ว่าพญานาค คือ เทพเจ้าแห่งความอุดมสมบูรณ์ เทพเจ้าแห่งน้ำกระทรงเกษตรได้ อัญเชิญรูปปั้นพญานาค ในลักษณะของเทพผู้ให้น้ำไว้ที่หน้ากระทรงเกษตรและจะทำกำรวงสรวงบูชาเป็นประจำทุกปีถ้าปี ไหนน้ำมากเกิดน้ำท่วมก็จะทำพิธีบูชาขอให้ลดปริมาณน้ำตามความเชื่อ เช่น ในปี 2554 ที่น้ำท่วมพื้นที่ การเกษตรไทยเสียหายมากที่สุด ในรอบหลายปี จึงทำให้มนุษย์ทำพิธีบวงสรวงบูชาพญานาคขึ้น หลายแห่ง และส่งผลให้วิถีชีวิตในภาพรวมของสังคมไทยปัจจุบัน

โดยเฉพาะในภาคอีสานตอนบนและทางภาคเหนือของไทยมีการบวงสรวงบูชา ด้วยกลัวว่าพญานาค จะแสดงอิทธิฤทธิ์ให้โทษต่อวิถีชีวิตได้ โดยเฉพาะด้านความเจ็บป่วย และความเสียหายทางการ เกษตร จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้เกิดการยอมรับนับถือพญานาคมากขึ้น ส่งผลให้มีการบูชา พญานาคเพื่อหวังให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น มีปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน หวังให้ช่วยในเรื่องโชค ลาก เกิดความอุดมสมบูรณ์ในเรื่องทำการเกษตร ขอให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล

4.1.2. การบูชาพญานาคเพื่อขอให้เกิดโชคลาก

เรื่องโชคลากหลาย ๆ คนอดถามไม่ได้เกี่ยวกับโชคลากว่าบูชาพญานาคจะมีโชคลากหรือไม่ ความจริงเรื่องนี้ขึ้นอยู่กับกรรมและวาระของแต่ละบุคคลด้วย ส่วนพญานาคนั้นท่านเป็นผู้ที่สามารถเข้าถึงทรัพย์สินในดินและสินในน้ำเป็นสัญลักษณ์แห่งความอุดมสมบูรณ์ จึงมีความเป็นเลิศ ในด้านโชคลากและการช่วยเหลือของพญานาคก็จะมีข้อจำกัดน้อยกว่าพระสงฆ์ พญานาคสามารถช่วยเหลือเรื่องต่าง ๆ ได้แต่ไม่เกินกฎแห่งกรรม เช่น ชาวบ้านท่าหนองจันทร์ ตำบลท่าค้ออำเภอ เมือง จังหวัดนครพนม แห่ไปกราบไหว้บูชาขอโชคลากจากดินจอมปลวกที่เกิดขึ้นมีลักษณะคล้าย หัวพญานาค จำนวน 32 หัว ทำให้ถูกหวยใต้ดินในงวดวันที่ 1 กันยายน 2552 ซึ่งการกราบไหว้บูชา ดินจอมปลวกพญานาคนี้เป็นความเชื่อของแต่ละบุคคล บางคนก็มาเพื่อขอโชคลากบางคนก็มา กราบไหว้เพื่อเป็นสิริมงคลเท่านั้น ก่อนที่จะพบดินจอมปลวกพญานาคนี้มีผู้นิมนต์เห็นงูยักษ์มาบอก ว่าจะมาจำพรรษาที่วัดบ้านท่าหนองจันทร์แห่งนี้และต้องการให้ประชาชนเลื่อมใสศรัทธารู้จักเข้าวัด ทำบุญบูชาในสิ่งที่ควรบูชา การบูชาเพชรนาคา หรือ เพชร สีมณี แสงเชื่อว่าเป็นของศักดิ์สิทธิ์มีพลัง ลึกลับอย่างน่าอัศจรรย์ใจ ที่ประชาชนสนใจแสวงหามาบูชา ซึ่งมีความเชื่อว่าวัตถุสิ่งนี้เกิดขึ้นมาด้วย เพชรนำคำสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะใหญ่35 คือ

1. สันฐานลูกรักปี่รูปร่างกลมยาวเรียวยาวหัวท้ายเรียวยาว ยาว 2-3 ซม.จนถึง 9-10 ซม. แบ่งออกเป็น 2 ประเภท เป็นเพชรนาคา และเป็นเหล็กไหล เหมือนแม่เหล็ก หรือแบบดุดไม่ติด
2. สันฐานเหมือนพลอยหลังเบี้ยแบ่งออกได้อีก 2 แบบคือ
  - 2.1 รูปกลม จะมีรูปลักษณะทรงกลมตรงกลางจะนูนขึ้น มาดั่งหลังเบี้ย ทั้ง สองด้าน ด้านข้างจะสามารถมองเห็นคล้ายขอบรอยเชื่อมของเพชรนำคำ จะมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางตั้งแต่ 1 มิลลิเมตร ถึง 1 ซม.
  - 2.2 รูปวงรี จะมีรูปทรงเป็นวงรีตรงกลางจะนูนขึ้นมาดั่งหลังเบี้ยทั้งสองด้านจะมี ขนาดตั้งแต่ 5 มิลลิเมตรจนกระทั่ง มีความถึงยาว 1-2 นิ้ว
3. สันฐานกลมแบบลูกแก้ว จะมีลักษณะกลมเป็นลูกแก้ว แต่สังเกตดูดี ๆ แล้วบาง เม็ดจะมีรอยขอบรอบ ๆ มีตั้งแต่ขนาดเม็ดเท่าปลายนิ้วก้อย (ประมาณ 1 ซม.) ถึงขนาดเท่าไข่ไก่
4. สันฐานพิเศษที่หายากจะมี คือ
  - 4.1 ลักษณะลูกสมอจันทร์ จะมีลักษณะกลมคล้ายดั่งลูกแก้วเหมือนกับสันฐาน

กลมหลังเบี้ย แบบที่ 2.1 จะมีขนาดใหญ่เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณเกือบ 2 ซม. หรือขนาดเท่านิ้วหัวแม่มือ

4.2 ลักษณะเป็นเขี้ยวแก้ว จะมีลักษณะรูปทรงสี่เหลี่ยมเป็นเขี้ยวจะมีความยาวประมาณหนึ่ง ข้อนิ้วก้อยนิ้ว ๑ จนกระทั่ง มีความยาว - นิ้ว

4.3 ลักษณะรูปหยดน้ำ จะมีลักษณะรูปทรงคล้ายหยดน้ำ ขนาดใหญ่ประมาณปลายนิ้ว ก้อย

4.4 ลักษณะเป็นฟันกราม จะมีลักษณะรูปทรงคล้ายฟันหน้าหรือฟันกรามของคน จะมีส่วนที่ยื่นออกมาตั้งรากฟันจะมีหลายขนาดทั้ง ฟันกรามเล็กฟันกรามใหญ่

4.5 ลักษณะรูปหัวใจ

4.6 ลักษณะรูปดอกบัว

4.7 ลักษณะรูปหงอนพญานาค

4. ลักษณะเป็นไขนอกจากนี้ยังสี่เหลี่ยมหายากอื่น ๆ คือ สี่เหลี่ยมวัชระ (อาวุธของพระอินทร์) สี่เหลี่ยมพญานาค หรือ 9 เศียร สี่เหลี่ยมพระปางนาคปรก พระพุทธรูปสี่เหลี่ยมกริช พระขรรค์ มีดหมอ และสี่เหลี่ยมสัตว์ในป่าหิมพานต์ เช่น หงษ์ คชหงษ์ เป็นต้น

4.2. พิธีกรรมบูชาพญานาคตามความเชื่อ

บูชาพญานาคเนื่องมาจากความจำเป็นในการดำรงชีวิต เพราะมนุษย์ในยุคแรก ๆ มีอาชีพกสิกรรมเป็นหลักจึงต้องการความสมบูรณ์ของแผ่นดิน แต่ความผันผวนทางธรรมชาติ ดินฟ้าอากาศเป็นส่วนหนึ่ง ที่สำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ ชนพื้น เมืองดั้งเดิมเหล่านี้จึงเชื่อถือว่า วิญญาณสิงสู่อยู่ตามที่ต่าง ๆ ดังนั้น ไม่ว่าจะเชื่อถือเทพเจ้า โลกธาตุหรือสิ่งอื่นใด จะเป็นเทพีแห่งความอุดมสมบูรณ์ แม่ธรณีหรือพญานาคก็ตาม สิ่งเหล่านี้เป็นสัญลักษณ์ที่สมมติขึ้น ให้เป็นตัวตน สำหรับติดต่อหรืออ้อนวอนขอสิ่งที่ตนปรารถนา และยังเชื่อถือต่อไปอีกว่าเทพเจ้าหรือวิญญาณที่สิงสถิตย์อยู่นั้นมีอิทธิฤทธิ์สามารถดลบันดาลสิ่งที่ดีและสิ่งร้ายได้ ส่วนพระพุทธรูปศาสนาการบูชาพญานาคเกิดขึ้นจากได้รับอิทธิพลแนวความคิดมาจาก ความเชื่อดั้งเดิมของชาวพื้นเมืองและศาสนาพราหมณ์ โดยคำว่าพญานาค มาใช้ในความหมายของเทพเจ้าและเทวดาต่าง ๆ ตามคตินิยม

4.2.1. บวงสรวง

เป็นการจัดทำพิธีบวงสรวงจากกลุ่มคนที่มีความเชื่ออย่างมากโดยจะมีผู้นำพิธี (ภาษากลางเรียกว่าพราหมณ์แต่ภาษาท้องถิ่นอีสานเรียกว่าพ่อจ้ำ) จะเป็นคนนำจัดการขั้นตอนการเตรียมของเพื่อประกอบพิธี เป็นผู้นำสวดและอาจจะรวมไปถึงเป็นร่างทรง การบวงสรวงตามท้องถิ่นอีสานจะมีให้เห็นหลักๆดังนี้

ภาพที่ 2 การบวงสรวงโดยใช้สิ่งของ

ภาพที่ 3 การรำถวาย

ภาพที่ 4 การทำพานถวาย

ภาพที่ 5 การแสดงจำลองถวาย

ภาพที่ 6 การไหลเรือไฟ

ภาพที่ 7 ซึ้อลูกแก้วถวาย

ภาพที่ 8 การกราบไหว้

ภาพที่ 9 การนั่งสมาธิ

ภาพที่ 10 การไหลกระทงไฟ

บทที่ 3

กระบวนการศึกษาข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล

จากกรณีการศึกษาหาข้อมูลจะพบว่าแหล่งที่เป็นการท่องเที่ยวตามรอยพญานาคมีอยู่
มากในประเทศไทย จากการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วก็จะพบว่าพื้นที่ที่มีเรื่องราวที่ทำให้ผู้คนทั่วไปรู้จัก
พญานาคมากขึ้นคือพื้นที่ที่อยู่ใกล้กับแหล่งกำเนิด แหล่งกำเนิดที่ว่านั้นคือแม่น้ำโขง เมื่อผู้คนที่
แหล่งกำเนิดนั้นสำคัญอย่างไรกับพญานาคผู้คนที่มาเที่ยวชมตามสถานที่นั้น ๆ ตามที่ต้องการจะ
ไป(fact) จึงเป็นการส่งผลให้เห็นพฤติกรรมของผู้คนที่มาท่องเที่ยวตามรอยพญานาคต่าง ๆ นั้นเป็น
อย่างไร ผู้คนเหล่านั้นมาทำอะไรก็จะพบว่าสิ่งที่ทำให้ผู้คนเหล่านั้นมาสถานที่ต่าง ๆ นั้นคือมารวมทำ
พิธีกรรมร่วมกันตามความเชื่อของแต่ละบุคคล(issue) แต่ด้วยความที่แหล่งท่องเที่ยวตามรอย
พญานาคนั้นมีมากในปัจจุบัน จึงเป็นจุดกำเนิดของความต้องการต่อมาคือพื้นที่รวบรวมความเชื่อ
เรื่องพญานาค(solution)

ภาพที่ 11 การศึกษากระบวนการภาคข้อมูล

1. การท่องเที่ยวตามรอยพญานาค

ความสนใจในโครงการได้เริ่มจากการหาสถานที่ที่มีเรื่องราวของพญานาคทั้งหมดในเขตของ
ภาคอีสาน 14 จังหวัด มีสถานที่ท่องเที่ยวตามรอยพญานาคทั้งหมด 33 แห่ง แล้วนำแต่ละจังหวัดแต่ละ
สถานที่นั้นมาเปรียบเทียบกันดูว่าสถานที่ที่มีความเคารพนับถือองค์พญานาคในรูปแบบใดบ้าง มี
ความเชื่อและประเพณีที่แตกต่างกันอย่างไร

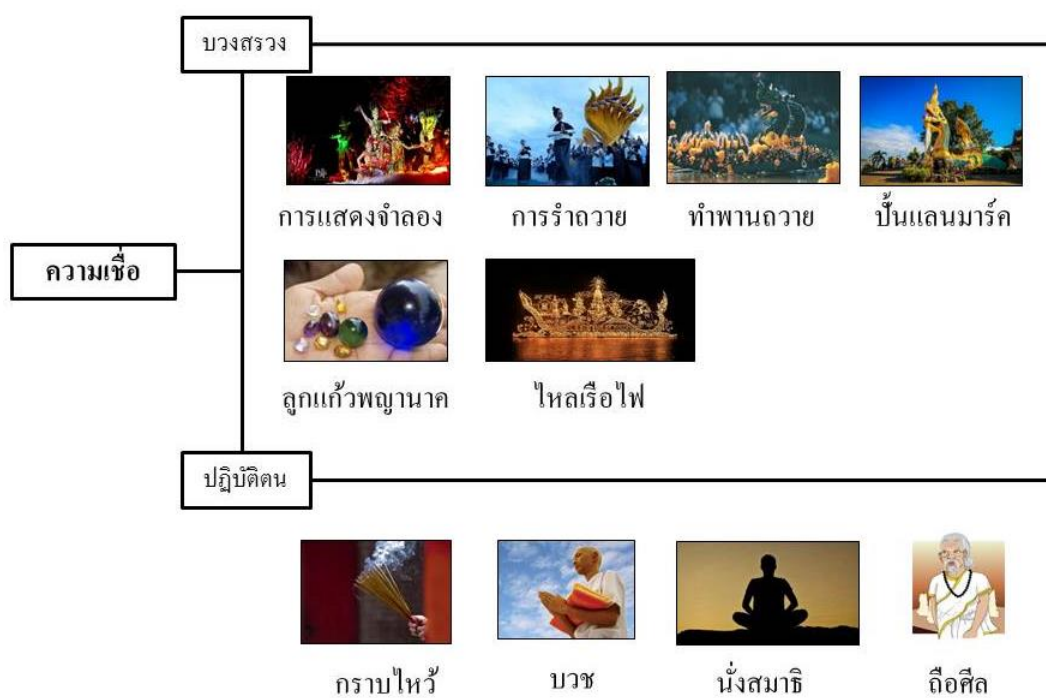
2. การวิเคราะห์พฤติกรรมและพิธีกรรม

จากการหาข้อมูลของแต่ละสถานที่พบว่าผู้คนที่ไปท่องเที่ยวจะมีจุดประสงค์เดียวกันคือไปเพื่ออยากสัมผัสกับบรรยากาศดินแดนของพญานาคแต่การไปสถานที่นั้นๆของผู้คนจะแบ่งแยกกลุ่มคนที่มีเจตนาที่ต่างกันถึง 3 กลุ่มคน คือ

2.1. สังเคราะห์กิจกรรมของกลุ่มคนที่มาใช้สถานที่ที่มีเรื่องราวของพญานาค

1. กลุ่มคนที่มีความเชื่อ

การแสดงจำลอง, การรำถวาย, การทำพานถวาย, การปั้นแลนมาร์คถวาย, ถวายลูกแก้ว
ไหลเรือไฟ, การกราบไหว้, บวช, นั่งสมาธิ, ถือศีล

ภาพที่ 12 พฤติกรรมของกลุ่มความเชื่อ

2. กลุ่มคนที่มาท่องเที่ยว

การแสดงจำลอง,การรำถวาย,การทำพาน,ไหลเรือไฟ,กราบไหว้,นั่งสมาธิ,ไหลกระทงไฟ
 เข้าถึงแหล่งที่อยู่ของพญานาค (ตามความเชื่อของพื้นที่)

3. กลุ่มคนที่มาเรียนรู้

ผนังโบสถ์,ป้ายข้อมูล,ขั้นตอนการทำบวงสรวง,เข้าถึงแหล่งที่อยู่ของพญานาค (ตามความ
 เชื่อของพื้นที่)

ภาพที่ 13 พฤติกรรมของกลุ่ม ท่องเที่ยวและเรียนรู้

3. พื้นที่รวบรวมความเชื่อเรื่องพญานาค

จากข้อมูลที่หามาพบว่าผู้คนที่มาท่องเที่ยววนั้นล้วนมีจุดประสงค์ที่ต่างกันแต่ยังอยู่ในพื้นที่ความเชื่อเดียวกันจึงทำให้สถานที่ที่มีเรื่องราวพญานาคยังมีพื้นที่รองรับกลุ่มผู้คนเหล่านี้ไม่เพียงพอ อาจส่งผลกระทบต่อการใช้ของพื้นที่เองและอาจจะทำให้ผู้คนที่ตั้งใจมาได้รับบรรยากาศดินแดนพญานาคได้ไม่เต็มที่ จึงทำให้เกิดโครงการศูนย์วัฒนธรรมพญานาคขึ้นเพื่อรวบรวมเรื่องราวพิธีกรรมความเชื่อ กลิ่นอายการรับรู้และสัมผัสไว้ในจุดเดียวกันโดยมีกรณีศึกษาจาก 2 Case study ต่อไปนี้คือ

3.1. วิเคราะห์ข้อมูลจาก Case study

แหล่งพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ที่มีนักท่องเที่ยวนิยมไปเป็นจำนวนมาก เช่น คำชะโนดหรือวังนาคินทร์ คำชะโนด ตั้งอยู่ที่อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี เป็นป่าที่มีลักษณะเหมือนเกาะขี้นอยู่กลางทุ่งนา เต็มไปด้วยต้นชะโนดที่เชื่อกันว่าคล้ายพญานาค ชาวบ้านเชื่อว่าเป็นที่สิงสถิตของพญานาคและสิ่งลึกลับต่างๆและชาวบ้านเชื่อว่าเป็น 1 ใน 3 ทางเชื่อมต่อของพญานาคระหว่างโลกมนุษย์กับเมืองบาดาล และเป็นที่ยึดที่มีในประเทศไทย

ภาพที่ 14 ตำแหน่งป่าคำชะโนด

3.2. ศึกษาพื้นที่บริบทโดยรอบป่าคำชะโนด

ภาพที่ 15 พื้นที่ใช้สอยในป่าคำชะโนด

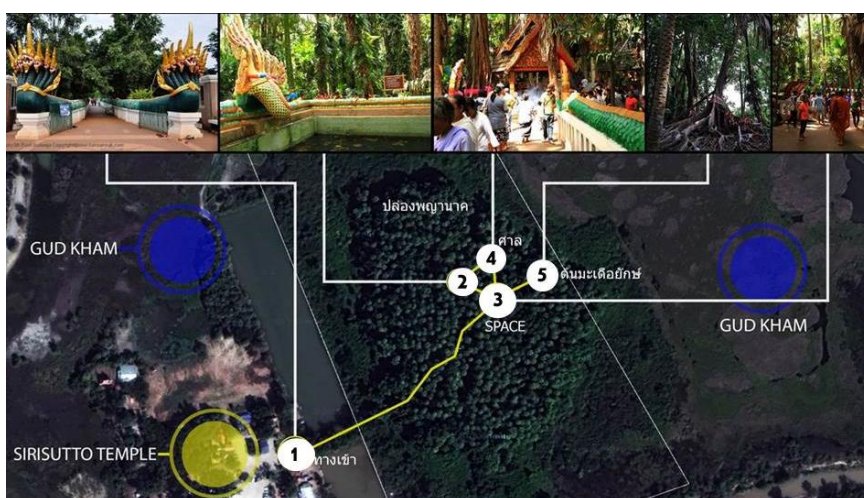
1. วัดศรีสุทโธ เป็นวัดที่สร้างขึ้นก่อนทางเข้าป่าคำชะโนดเพื่อให้ผู้คนที่มาเที่ยวได้กราบไหว้ขอพรก่อนหรือหลังจากการเที่ยวป่าคำชะโนดชื่อวัดตั้งตามชื่อองค์พญานาคที่เป็นผู้ปกป้องรักษาพื้นที่ก็คือ องค์พ่อปู่ศรีสุทโธนาคราช
2. หนองน้ำกุดคำ ตามความเชื่อหนองน้ำถูกสร้างขึ้นโดยฝีมือองค์พ่อปู่ศรีสุทโธนาคราชเพื่อเป็นเหมือนการแบ่งเขตดินแดนของนาคกับดินแดนของมนุษย์โลก
3. ป่าคำชะโนด เป็นป่าที่หน้าทึบมองจากภายนอกจะไม่สามารถเห็นบริบทภายในได้และยังสามารถพบเห็นได้แค่ที่นี้ที่เดียวและไม่สามารถนำไปปลูกที่อื่นได้(ตามความเชื่อ) เนื่องจากเป็นต้นไม้ที่ชาวบ้านกล่าวว่ามีองค์พญานาคสิงสถิตอยู่

ภาพที่ 16 พื้นที่ใช้สอยในป่าคำชะโนด

4. ลานจอดรถ ด้วยความที่เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์มีผู้คนทั่วทิศทั้งจังหวัดใกล้เคียงและจังหวัดที่ห่างไกลอยากมาท่องเที่ยวสิ่งที่สำคัญที่สุดคือลานจอดรถเดิมที่จากพื้นที่วัดเคยเพียงพอต่อผู้คนที่มาแต่ปัจจุบันมีความนิยมในการเที่ยวเพิ่มขึ้นจึงทำให้มีการซื้อหรือเช่าพื้นที่ชาวบ้านเพื่อทำเป็นลานจอดรถเพิ่มอีก
5. ลานจุดบั้งไฟ เป็นพื้นที่ที่เอาไว้ใช้ในการจุดบั้งไฟตามความเชื่อในเรื่องการขอฝน ประเพณีนี้จะจัดขึ้นทุกปี ปีละ 1 ครั้ง บริเวณป่าคำชะโนดเป็นทุ่งนาที่เหมาะสมที่จะใช้เป็นพื้นที่จุดบั้งไฟ
6. พื้นที่ขายของที่ระลึก เนื่องจากการมาท่องเที่ยวของผู้คนที่มียะยะขึ้นเรื่อยๆปีความต้องการที่จะหาของที่ระลึกก็เพิ่มขึ้นตามไปด้วยอาจจะนำไปบูชาเองหรือไม่ก็นำไปเป็นของฝากสำหรับผู้ที่ยังไม่มีโอกาสได้มาเอง จึงทำให้พื้นที่ส่วนขายของที่ระลึกมีความสำคัญในตัวพื้นที่เป็นอย่างมาก

3.3. ศึกษาพื้นที่พื้นที่ความเชื่อภายในป่าคำชะโนด

ภาพที่ 17 พื้นที่ใช้สอยในป่าคำชะโนด

1. ทางเข้าป่าคำชะโนด เป็นทางขนาด 1.00-2.00ม จากการศึกษพบว่าทางเดินเข้าออกทางเดียวและยังเล็กด้วย เพื่อเป็นการสำรวจเวลาเดินเข้าออก
2. บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ เป็นบ่อน้ำที่ชาวบ้านเชื่อว่าดื่มกินหรือล้างหน้าจะเป็นการรักษาโรคภัยไข้เจ็บได้บางคนนำภาชนะมาตักไปอาบที่บ้านของตนเองเพื่อเป็นสิริมงคล
3. ศาลพ่อปู่ศรีสุทโธ สร้างขึ้นเพื่อเป็นจุดศูนย์รวมเอาไว้รองรับผู้คนที่มากราบไหว้ขอพรและเป็นพื้นที่บวงสรวงบูชาอีกด้วย
4. ต้นมะเดื่อยักษ์ เป็นต้นไม้ที่เชื่อกันว่าเป็นทางเชื่อมเพื่อขึ้นลงโลกบาดาลกับโลกมนุษย์ขององค์พญานาคโดยมีต้นมะเดื่อยักษ์ปกคลุมทางนี้อยู่ปัจจุบันกลายเป็นที่ต้นไม้ที่มีคนมักโลภมาทาแป้งเต็มไปหมด

4. Inspiration Concept

4.1. ลักษณะโดดเด่นของผืนป่า

ใช้ลักษณะของป่าเข้ามามีส่วนประกอบในพื้นที่และเป็นตัวแบ่งแยกความรู้สึกระหว่างโลกของมนุษย์กับโลกของพญานาค

ภาพที่ 18 inspiration design

4.2. ผิวสัมผัสจากสถานที่จริงตลอดโครงการ

ใช้น้ำเป็นตัวนำพา User เข้าไปในพื้นที่ต่างๆตามที่กำหนดไว้ (ทั้งแนวราบและแนวตั้ง) จะได้ความรู้สึกเหมือนเราอยู่ใกล้ชิดกับวังพญานาคและรับกลิ่นไอธรรมชาติอย่างเต็มที่

ภาพที่ 19 inspiration design

4.3. ลักษณะพื้นที่โครงการมีความเป็นเอกลักษณ์

Design พื้นที่ภายในอาคารให้โปร่งโล่งและใหญ่ เปรียบเสมือนถ้ำที่อยู่ตามภูเขา

ภาพที่ 20 inspiration design

บทที่ 4

การประยุกต์ในงานออกแบบสถาปัตยกรรม

1. การศึกษาโปรแกรมก่อนการออกแบบ

ศึกษาข้อมูลจากสถานที่จริงหลาย ๆ แห่งก็จะพบว่าตามสถานที่ที่มีความเชื่อเรื่องพญานาคจะมีพื้นที่ไม่เพียงพอดต่อผู้คนที่มาใช้งาน ทำให้สถานที่นั้น ๆ เกิดการเสื่อมโทรมเพราะการใช้งานที่ไม่ถูกต้องตามที่ควร

1.1. โครงการศูนย์วัฒนธรรมพญานาค

เป็นโครงการที่จัดทำขึ้นเพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อจากอดีตจนถึงปัจจุบันของคนเฉพาะกลุ่มไว้ให้คนรุ่นหลังได้มาเที่ยวชมและเป็นพื้นที่ค้นคว้าศึกษาข้อมูลสำหรับผู้สนใจในเรื่องราวเกี่ยวกับพญานาค

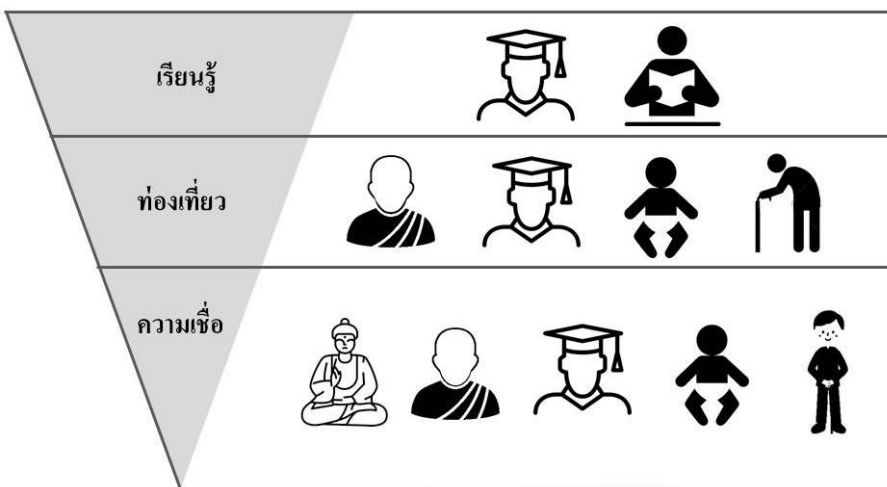
PAYANAK
Cultural center

ภาพที่ 21 ตราประจำโครงการ

1.2. วิเคราะห์ User

วิเคราะห์ช่วงวัยของกลุ่มคนที่มาใช้สถานที่ที่มีเรื่องราวของพญานาค

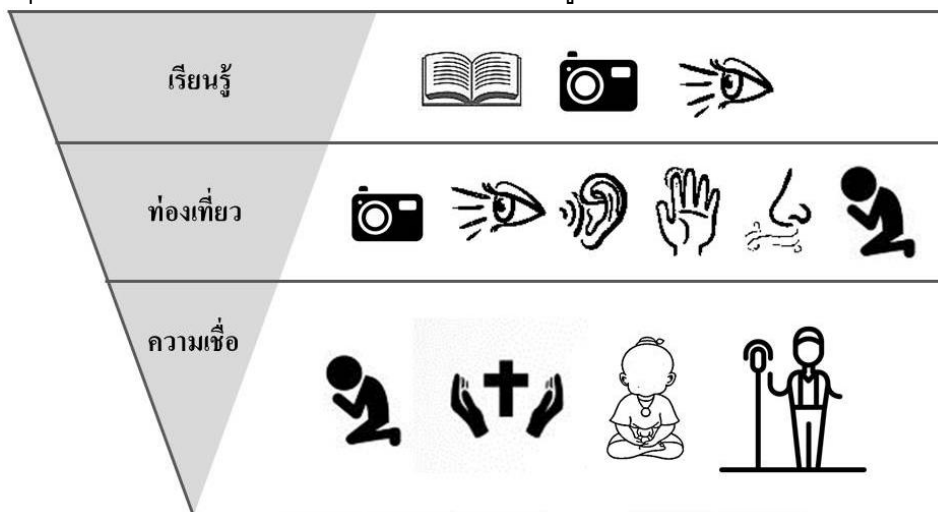
1. กลุ่มเรียนรู้ : นักเรียน, นักศึกษา, นักวิชาการ
2. กลุ่มท่องเที่ยว : พระ, นักศึกษา, เด็ก, ผู้สูงอายุ
3. กลุ่มความเชื่อ : พระ, ผู้ถือศีล, นักศึกษา, เด็ก, ผู้สูงอายุ

ภาพที่ 22 ช่วงวัยของกลุ่มที่มาใช้พื้นที่

สังเคราะห์พฤติกรรมของกลุ่มคนที่มาใช้สถานที่ที่มีเรื่องราวของพญานาค

1. กลุ่มเรียนรู้ : หาข้อมูล, ถ่ายรูป, ดู
2. กลุ่มท่องเที่ยว : ถ่ายรูป, ดู, ฟัง, สัมผัส, กลิ่น, กราบไหว้
3. กลุ่มความเชื่อ : กราบไหว้, ขอพร, ถือศีล, ให้ความรู้

ภาพที่ 23 พฤติกรรมของกลุ่มที่มาใช้พื้นที่

1.3. องค์ประกอบหลักของโครงการ

บริการ (โถงทางเข้า)	พื้นที่ (ตรม.)
ติดต่อสอบถาม	15
Lobby	6
ห้องประชุม	15
พนักงาน	30
ผู้บริหาร	15
โถงทางเข้า	345
Locker	100
รปภ.	12
รวม	538
พื้นที่ใช้สอยรวมกับทางสัญจร (30%)	699.4

ตารางที่ 2 พื้นที่ส่วนบริการ

พื้นที่ความเชื่อ	พื้นที่ (ตรม.)
พื้นที่บวงสรวง	23
พื้นที่รำถวาย	10
ห้องเตรียมชุด	26
พื้นที่นั่งชมพิธีรำถวาย	50
พื้นที่กราบไหว้	517.5
พื้นที่จำหน่ายของไหว้	115
พื้นที่นั่งสมาธิ	100
รวม	841.5
พื้นที่ใช้สอยรวมกับทางสัญจร (30%)	1093.95

ตารางที่ 3 พื้นที่ส่วนกลุ่มความเชื่อ

พื้นที่ท่องเที่ยว	พื้นที่ (ตรม.)
พื้นที่การแสดงจำลอง	100
ห้องเตรียมชุด	130
พื้นที่นั่งชมการแสดง	200
พิพิธภัณฑ์	400
พื้นที่นั่งชมไหลเรือไฟ	200

พื้นที่ลอยกระทงไฟ	200
รวม	1230
พื้นที่ใช้สอยรวมกับทางสัญจร (30%)	1590

ตารางที่ 4 พื้นที่ส่วนกลุ่มความเชื่อ

Function เรียนรู้	พื้นที่ (ตรม.)
ห้องเรียนวิธีทำบวงสรวง	65
ห้องเรียนวิธีทำพานถวาย	65
รวม	130
พื้นที่ใช้สอยรวมกับทางสัญจร (30%)	169

ตารางที่ 5 พื้นที่ส่วนกลุ่มเรียนรู้

ร้านอาหาร	พื้นที่ (ตรม.)
ทานอาหาร	250
ครัว	72
รวม	322
พื้นที่ใช้สอยรวมกับทางสัญจร (30%)	418.6

ตารางที่ 6 พื้นที่ส่วนร้านอาหาร

งานระบบ	พื้นที่ (ตรม.)
เจ้าหน้าที่	25
ห้องควบคุมไฟฟ้า	60
ห้องไฟฟ้าสำรอง	20
ห้อง cctv	20
ห้องอุปกรณ์ดับเพลิง+ปั้มน้ำ	30
ทิ้งขยะ	25
รวม	180
พื้นที่ใช้สอยรวมกับทางสัญจร (30%)	234

ตารางที่ 7 พื้นที่ส่วนงานระบบ

ลานจอดรถ	พื้นที่ (ตรม.)
จอดรถ	1456
รวม	1456

ตารางที่ 8 พื้นที่ส่วนลานจอดรถ

ห้องน้ำ	พื้นที่ (ตรม.)
ห้องน้ำ	214.2
ห้องน้ำคนพิการ	10
พื้นที่ใช้สอยรวมกับทางสัญจร (30%)	306

ตารางที่ 9 พื้นที่ส่วนห้องน้ำ

สรุปรวม	พื้นที่ (ตรม.)
รวมพื้นที่ใช้สอยภายในอาคาร	4922.2
รวมพื้นที่ใช้สอยภายนอกอาคาร	1476.66
พื้นที่ใช้สอยรวมกับทางสัญจร (30%)	6399

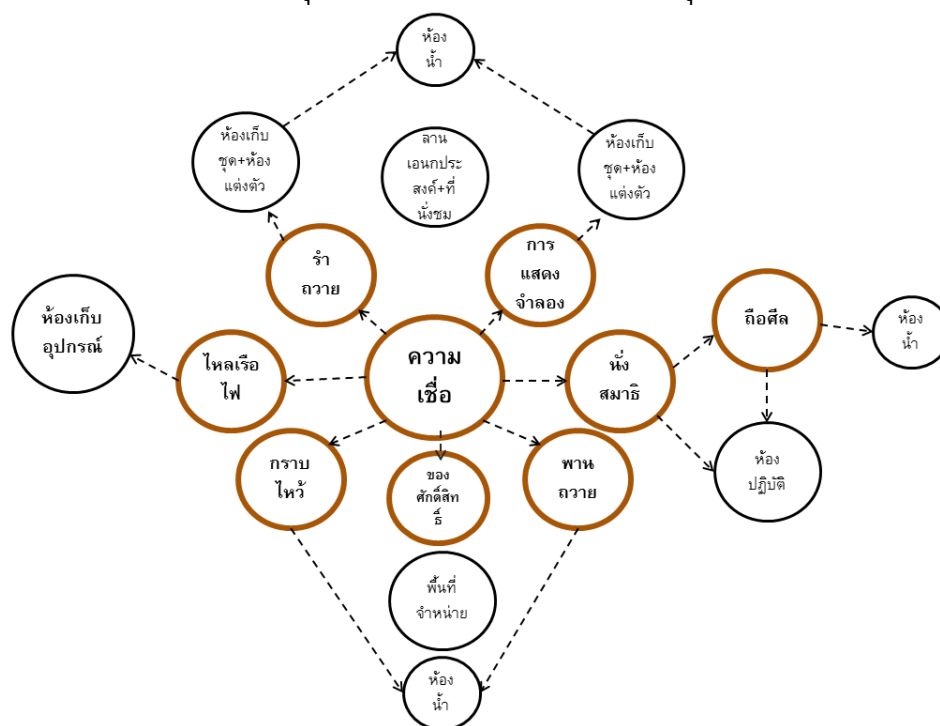
ตารางที่ 10 พื้นที่รวมทั้งหมด

1.4. Mind map

1.4.1. Mind map กลุ่มความเชื่อ

เป็นผังของกลุ่มความเชื่อที่สามารถใช้เชื่อมหากันได้เฉพาะพื้นที่ที่มีกิจกรรมคล้ายกันแล้วจะถูกแบ่งการใช้งานหลักๆออกเป็น 2 ส่วนคือ

- 1) ผู้ใช้พื้นที่ : กราบไหว้ รำถวาย การแสดง นั่งสมาธิ ถือบศีล ไหลเรือไฟ ของศักดิ์สิทธิ์
- 2) เจ้าหน้าที่ : ห้องเก็บอุปกรณ์เรือ ห้องแต่งตัว ห้องเก็บชุด พื้นที่จำหน่ายของไหว้

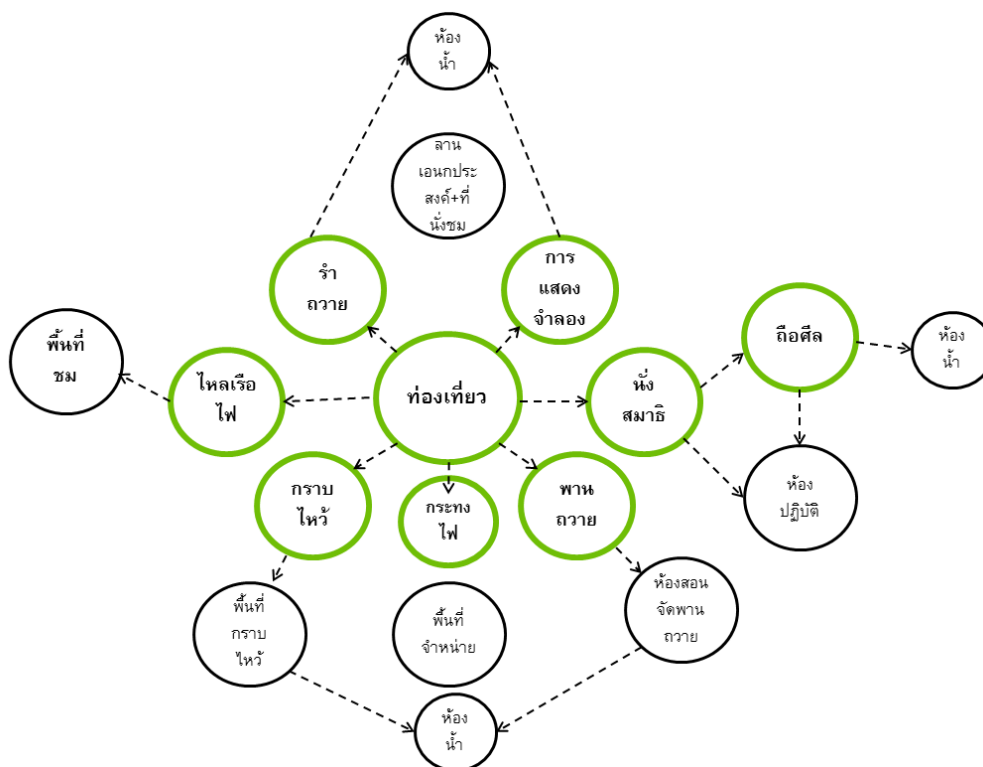

ภาพที่ 24 Mind map กลุ่มความเชื่อ

1.4.2. Mind map กลุ่มท่องเที่ยว

เป็นผังของกลุ่มท่องเที่ยวที่สามารถใช้เชื่อมโยงไปยังกิจกรรมอื่นๆได้แล้วจะถูกแบ่งการใช้งานหลักๆออกเป็น 2 ส่วนคือ

- 1) ผู้ใช้พื้นที่ : กราบไหว้ รำถวาย การแสดง กระทบไฟ ลานนั่งชมกิจกรรม ห้องน้ำ
- 2) เจ้าหน้าที่ : พื้นที่จำหน่ายของไหว้

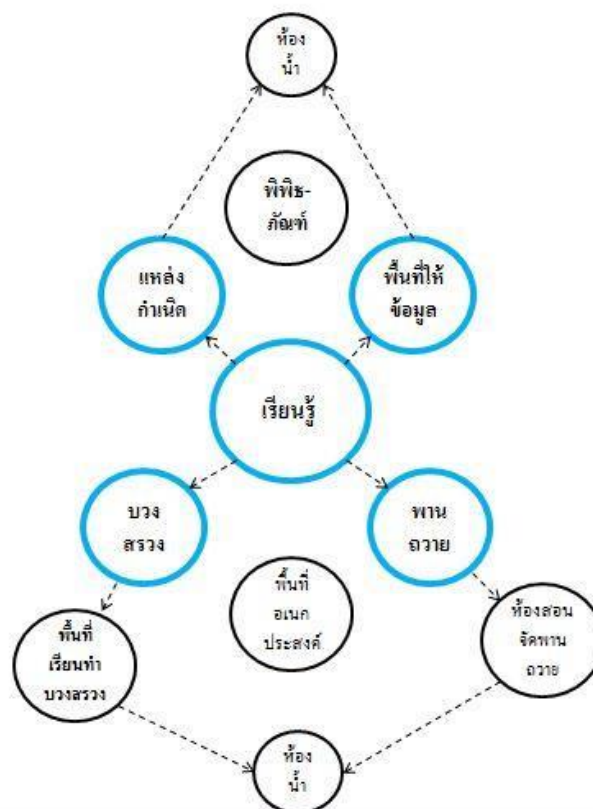

ภาพที่ 25 Mind map กลุ่มท่องเที่ยว

1.4.3. Mind map กลุ่มเรียนรู้

ผังของกลุ่มเรียนรู้ที่สามารถใช้เชื่อมโยงไปยังกิจกรรมอื่นๆได้แล้วจะถูกแบ่งการใช้งานหลักๆออกเป็น 2 ส่วนคือ

- 1) ผู้ใช้พื้นที่ : แหล่งกำเนิดพญานาค เรียนบวงสรวง เรียนทำพานถวาย พื้นที่ให้ข้อมูล
- 2) เจ้าหน้าที่ : ห้องพักผู้สอนเรียนพานและบวงสรวง ห้องพักผู้ให้ข้อมูล

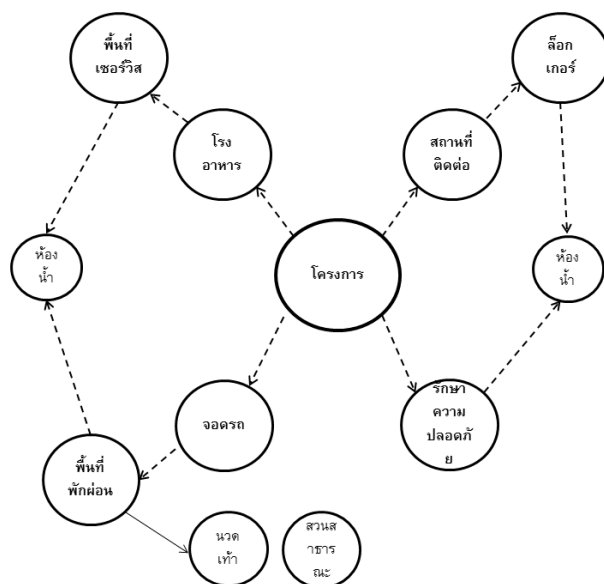

ภาพที่ 26 Mind map กลุ่มเรียนรู้

1.4.4. Mind map กลุ่มเจ้าหน้าที่ของโครงการ

ผังกลุ่มเจ้าหน้าที่โครงการจะมีเจ้าหน้าที่เท่านั้นที่อยู่ภายในกลุ่มนี้

- 1) เจ้าหน้าที่ : สำนักงาน พื้นที่ติดต่อ ร้านอาหาร พื้นที่เซอร์วิส ล็อกเกอร์ ห้องน้ำ รักษาความปลอดภัย ลานจอดรถ ร้านนวด

ภาพที่ 27 Mind map กลุ่มเจ้าหน้าที่ของโครงการ

2. Site Selection การเลือกที่ตั้งโครงการ

2.1. การเลือกจังหวัดที่เป็นที่ตั้งโครงการ

ในแต่ละจังหวัดต่างก็มีเรื่องราวเกี่ยวกับพญานาคอยู่เหมือนกันจึงใช้การเลือกพื้นที่ตั้งโครงการจากการสังเกตคนทั่วไปท่องเที่ยวและจำนวนสถานที่ที่มีอยู่มากกว่าอัตราคนไปท่องเที่ยวมากกว่าจากการเลือก 4 จังหวัดนี้ขึ้นมาได้แก่ 1) จังหวัดหนองคาย 2) บึงกาฬ 3) อุดรธานี 4) นครพนม จึงทราบได้ว่าจังหวัดที่เหมาะสมกับการเลือกเป็นพื้นที่ตั้งโครงการคือจังหวัดหนองคายซึ่งมีสถานที่ท่องเที่ยวตามรอบพญานาคมากกว่าถึง 6 แห่ง เช่น 1) วัดถ้ำดินเพียง อ.สังคม 2) วัดหินหมากเป้ง อ.ศรีเชียงใหม่ 3) วัดพระธาตุบังพวน อ.เมือง 4) วัดโพธิ์ชัย อ.เมือง 5) พระธาตุหล้าหนอง อ.เมือง 6) วัดไทย อ.โพนพิสัย

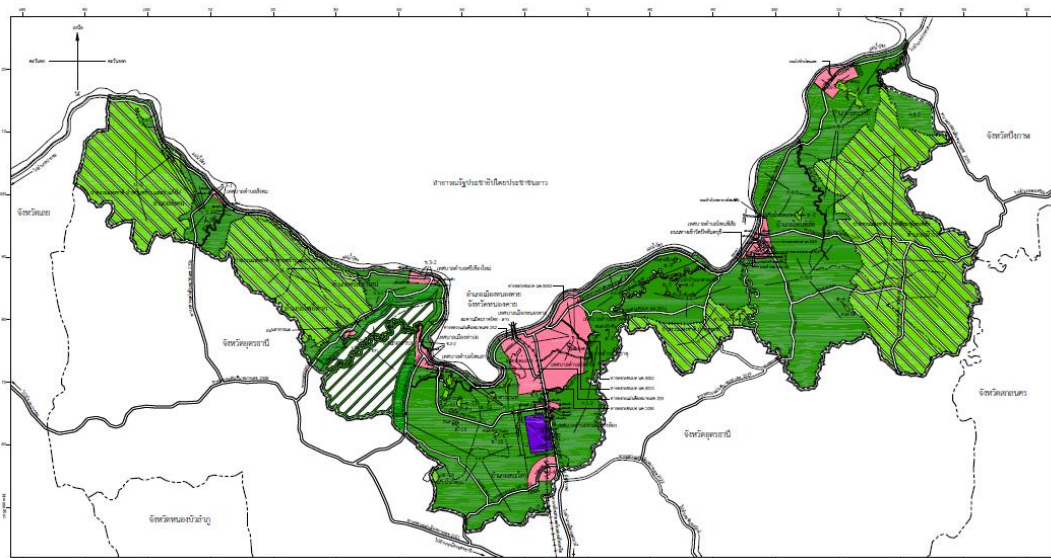

ภาพที่ 28 วิเคราะห์พื้นที่ตั้งจาก 4 จังหวัด

2.1.1. การใช้ที่ดินตามผังเมืองจังหวัดหนองคาย

กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดหนองคายพ.ศ. ๒๕๖๐ ปัจจุบันกฎหมายการก่อสร้างจังหวัดหนองคายได้อยู่ในระหว่างการปรับปรุงแก้ไขจึงให้ใช้กฎกระทรวงฉบับ 55 (พ.ศ. 2543) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

ภาพที่ 29 การใช้ที่ดินตามผังเมืองจังหวัดหนองคาย

2.1.2. การใช้ที่ดินตามตารางสีผังเมืองจังหวัดหนองคาย

เลือกพื้นที่สีชมพูประเภท ข.1-ข.4 เป็นพื้นที่ที่จะเลือกเป็นที่ตั้งโครงการ เนื่องจากเป็นพื้นที่ชุมชนหนาแน่นปานกลางและพื้นที่สีอื่น ๆ ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่สงวนต่อบุคคลและเป็นพื้นที่เชิงอนุรักษ์

ข.1-ข.4	ที่ดินประเภทชุมชน
อ.	ที่ดินประเภทอุตสาหกรรมและคลังสินค้า
ก.1-ก.4	ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม
อก.	ที่ดินประเภทอนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรม
ล.	ที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
ป.	ที่ดินประเภทอนุรักษ์ป่าไม้

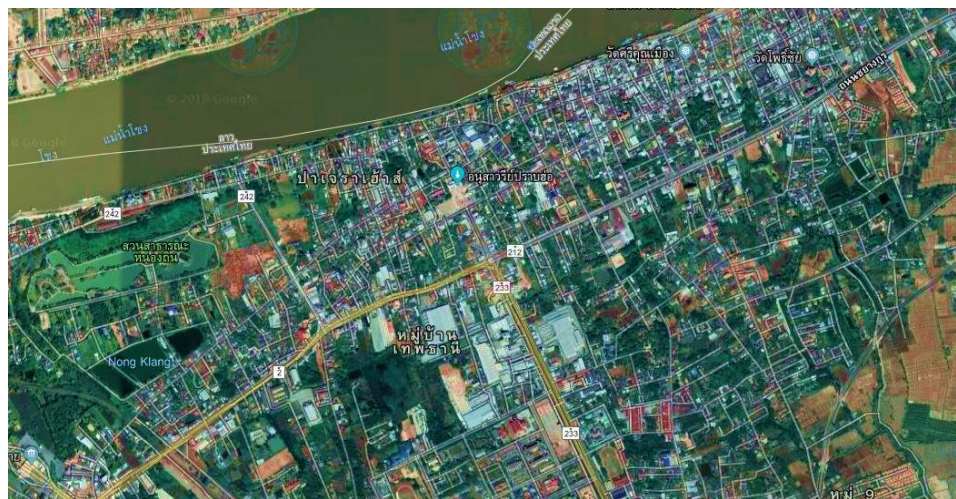
ตารางที่ 11 การใช้ที่ดินตามผังเมืองจังหวัดหนองคาย

2.2. การเลือกอำเภอที่เป็นที่ตั้งโครงการ

2.2.1. อำเภอเมือง

ข้อดี : เป็นอำเภอแรกที่เป็นจุดศูนย์รวมของการเชื่อมต่อคมนาคมอยู่ใกล้สาธารณูปโภคและสาธารณูปการมากที่สุดจำนวนประชากรในการเข้าใช้พื้นที่ค่อนข้างมากพอสมควร

ข้อเสีย: เป็นพื้นที่ที่หนาแน่นมากจึงทำให้ไม่เหมาะกับการทำโครงการสาธารณะขนาดใหญ่อาจจะส่งผลกระทบต่อบริบทและการเข้าถึงพื้นที่ได้ยากอีกด้วย

ภาพที่ 30 วิเคราะห์พื้นที่ อำเภอเมือง

2.2.2. อำเภอศรีเชียงใหม่

ข้อดี : พื้นที่ติดริมถนนสะดวกกับการเข้า-ออกพื้นที่ได้ง่าย บริบทรอบข้างค่อนข้างโล่งเป็นพื้นที่ทำการเกษตรด้านหลังพื้นที่ติดริมแม่น้ำโขงมีสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆของอำเภอ

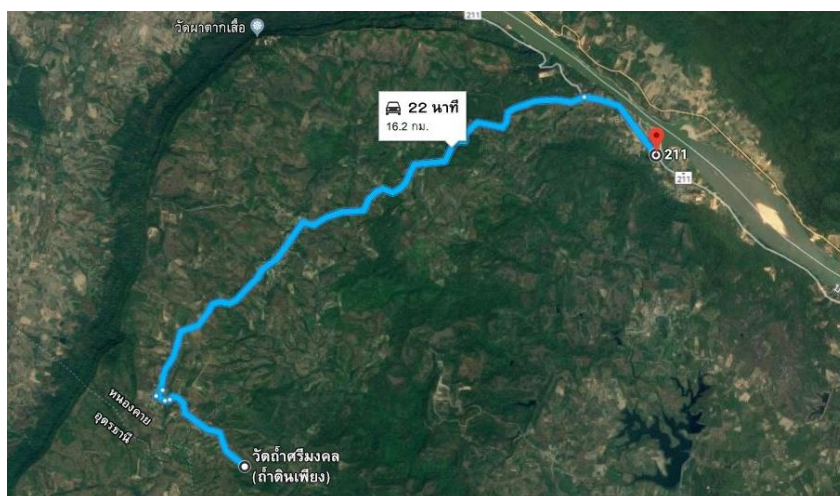
ข้อเสีย : เป็นพื้นที่ค่อนข้างไกลจากอำเภอเมืองจังหวัดหนองคายสาธารณูปโภคและสาธารณูปการค่อนข้างเข้าถึงยากและยังมีสถานที่ท่องเที่ยวตามรอยพญานาคน้อยที่ด้วย

ภาพที่ 31 วิเคราะห์พื้นที่ อำเภอศรีเชียงใหม่

ภาพที่ 32 มุมมองจากด้านหน้าพื้นที่ อำเภอศรีเชียงใหม่

ภาพที่ 33 ทางผ่านไป วัดถ้ำดินเพียง

2.2.3. อำเภอโพธิ์ชัย

ข้อดี : อยู่ในตัวอำเภอที่มีสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่ค่อนข้างครบมีบริบทชุมชนหนาแน่นปานกลางและอยู่ใกล้แหล่งเรื่องราวเกี่ยวกับพญานาคเมื่อมีงานประเพณีต่างๆพื้นที่ตั้งโครงการจะเป็นจุดเริ่มในการเดินทางวนได้ด้วยแล้วยังสามารถเป็นทางผ่านไปยังสถานที่ท่องเที่ยวได้อีก 2 แห่ง คือ 1) ป่าคำชะโนด 2) วัดอาฮง เป็นต้น

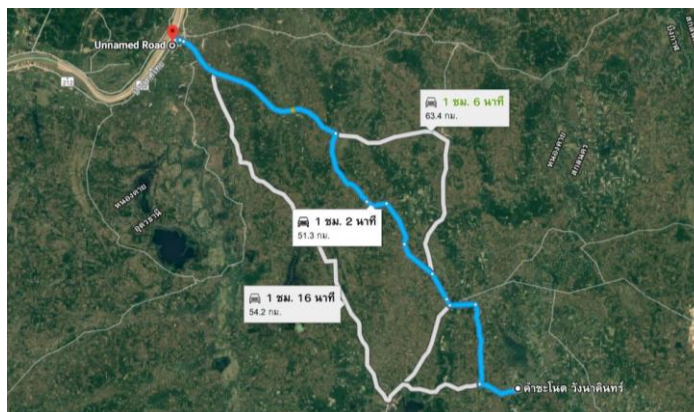
ข้อเสีย : ถนนหน้าพื้นที่ตั้งโครงการเป็นถนน 2เลนห่างจากถนนใหญ่ ประมาณ 50กิโลเมตรอาจจะ มีปัญหาการเข้าออกพื้นที่ลำบากเล็กน้อยและยังเป็นทางสัญจรขนาดเล็กของชุมชนด้วย

ภาพที่ 34 วิเคราะห์พื้นที่ อำเภอโพธิ์ชัย

ภาพที่ 35 มุมมองจากด้านหน้าพื้นที่ อำเภอโพธิ์ชัย

ภาพที่ 36 ทางผ่านไป คำชะโนด

ภาพที่ 37 ทางผ่านไป วัดอามง

สรุปเลือกอำเภอพวนพิสัย : เป็นอำเภอที่ขึ้นชื่อในเรื่องราวการตามรอยพญานาคและเป็นที่รู้จักในผู้คนส่วนมากจะมีแหล่งท่องเที่ยวเรื่องพญานาคในตัวอำเภอมากมาย อำเภอนี้ยังเป็นอำเภอที่สามารถเชื่อมต่อกับไปสถานที่ต่างๆที่เกี่ยวกับพญานาคได้ด้วย

3. การเลือก Site ที่ตั้งโครงการ

3.1. Siteที่1 ตำบลวัดหลวง อำเภอพวนพิสัย

ข้อดี : อยู่ใกล้แหล่งกำเนิดและแหล่งประเพณี+พิธีกรรมตามความเชื่อเรื่องพญานาค เป็นพื้นที่ที่มีแม่น้ำปากห้วยหลวงตัดผ่านพอดีจึงจะได้มุมมองของแม่น้ำที่สวยงาม ทัศนียภาพและสาธรรณูปการ

ข้อเสีย : ทางเข้าออกเป็นถนน 2เลน ห่างจากถนนใหญ่ประมาณ 50เมตร เป็นทางผ่านของชุมชน มีประชากรค่อนข้างเยอะพอควร

ภาพที่ 38 ตำบลวัดหลวง

3.2. Siteที่2 ตำบลจุมพล อำเภอโพธิ์ชัย

ข้อดี : พื้นที่ติดกับถนนใหญ่กว้าง 6เลน ประชากรรอบข้างค่อนข้างน้อย บริบทเป็นพื้นที่โล่ง ใกล้สาธารณสุขปโคและสาธารณสุขปการ

ข้อเสีย : อยู่ไกลแหล่งประเพณี+พิธีกรรมตามความเชื่อเรื่องพญานาค มุมมองของแม่น้ำโขงสามารถมองเห็นได้แค่ฝั่งเดียว

ภาพที่ 39 ตำบลจุมพล

สรุปเลือก Siteที่1 ตำบลวัดหลวง อำเภอโพธิ์ชัย: เป็นพื้นที่ที่อยู่แหล่งประเพณีและพิธีกรรมที่ทำกันทุกปีและมีมุมมองที่สัมผัสถึงเรื่องราวพญานาคได้มากกว่า

4. Site analysis

เป็นการวิเคราะห์เพื่อเลือกพื้นที่ที่เหมาะสมกับการตั้งโครงและส่งเสริมต่อบริบทเดิมให้มีบทบาทมากขึ้นแต่ไม่ทำร้ายสภาพแวดล้อมเดิมให้เกิดการเสียหาย

4.1. Location ที่ตั้งโครงการ

ตำบลวัดหลวง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย เป็นพื้นที่ที่ติดกับริมแม่น้ำโขงในทิศตะวันตกและติดกับปากห้วยหลวงในทิศตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งเป็นมุมมองที่เหมาะสมสำหรับการตั้งโครงการมากที่สุด

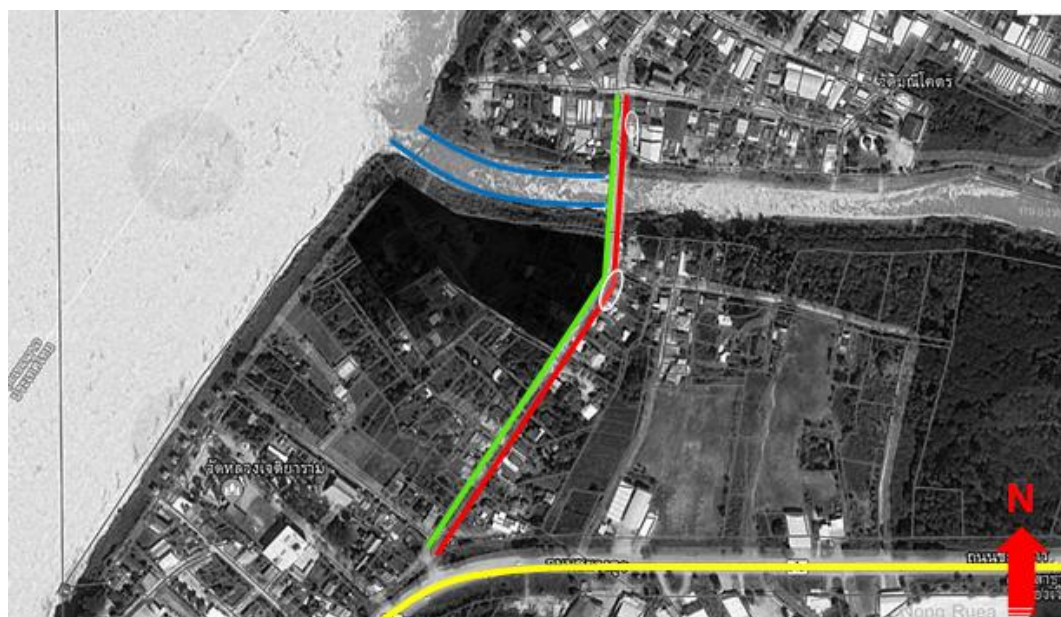

ภาพที่ 40 วิเคราะห์ site อำเภอโพธิ์ชัย

4.2. Access การเข้าถึง

การเข้าถึงพื้นที่ตั้งโครงการใช้ถนนเส้น หนองคาย-โพนพิสัย ถนนเส้นหลักกว้างประมาณ 16 เมตร เส้นทางรองต่อจากถนนหลักจะเป็นถนน 2เลน กว้างประมาณ 6 เมตร มียานพาหนะทุกชนิดวิ่งผ่านไปมาแต่ไม่เยอะมาก ตรงไปเรื่อยๆจะเจอแม่น้ำคลองหลวง (ปากห้วยหลวง) ซึ่งจะมีเรือหาปลาของชาวบ้านจอดเทียบท่าอยู่จำนวนมาก ฝั่งตรงข้ามพื้นที่ตั้งจะเป็นการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

- ถนน 4เลน กว้าง 16ม. รถยนต์
- ถนน 2เลน กว้าง 6ม. รถมอเตอร์ไซด์
- ถนน 2เลน กว้าง 6ม. รถยนต์
- คลองหลวง (ปากห้วยหลวง) กว้าง 15ม. เรือหาปลา

ภาพที่ 41 วิเคราะห์ Access การเข้าถึง

4.3. Approach & View

ทางเข้า Site จะเป็นทางถนน 2เลนต่อจากถนนเส้นใหญ่หมายเลข 212 หนองคาย-โพนพิสัย เป็นทาง Slope ลง 15 องศา

ภาพที่ 42 Approach ทางเข้า Site

ถนนหน้า Site เป็นถนน 2เลน กว้าง 6 เมตร เป็นทางสัญจรของชุมชนจึงทำให้ออกแบบหน้า Site เป็นพื้นที่ลานจอดรถและส่วนที่ให้ชุมชนมาจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆในช่วงปี

ภาพที่ 43 Approach ถนนหน้า Site

มุมมองด้านทิศเหนือของ Site เป็นคลองหลวง (ปากห้วยหลวง) เชื่อมต่อกับแม่น้ำโขง จากรูปจะเห็นว่ามุมมองนี้จะเชื่อมกับบริบทที่เป็นแม่น้ำได้อย่างต่อเนื่องจึงออกแบบให้การใช้งานในส่วนที่เป็นการท่องเที่ยวและเรียนรู้มาอยู่โซนฝั่งนี้ทั้งหมดเพื่อให้ผู้คนที่มาท่องเที่ยวได้รับกลิ่นไอของแหล่งกำเนิดของพญานาคให้มากที่สุด

ภาพที่ 44 Approach ทิศเหนือของ Site

มุมมองด้านทิศตะวันตกของ Site เป็นทางวิ่งออกกำลังกาย 1 เลน กว้าง 1.5 เมตร ติดริมแม่น้ำโขงด้วยมุมมองของ Site จึงได้ออกแบบการใช้งานให้เป็นส่วนพื้นที่ความเชื่อเพราะเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของโครงการและให้คนที่มากราบไหว้ได้ชมวิวยุบรวมกันไปด้วย

ภาพที่ 45 Approach ทิศตะวันตกของ Site

4.4. Orientation ผลกระทบ

ทิศเหนือจะอยู่ทางด้านบนของSite ด้านหน้าSite จะเป็นทางสัญจรของชุมชนมียานพาหนะทุกชนิดผ่านไปมาจึงทำให้มีฝุ่นน้อยถึงปานกลางและส่งเสียงในระดับปานกลาง ทิศทางลมจะผ่านสะดวกในตะวันออกที่เป็นด้านหน้า Site ไปยังทิศตะวันตกที่เป็นด้านหลังของ Site ติดแม่น้ำโขง แดดจะขึ้นจากหน้า Site แล้วไปตกที่หลัง Site ซึ่งจะเป็นมุมมองที่สวยงาม เพราะเป็นพื้นที่ริมแม่น้ำโขงพอดี

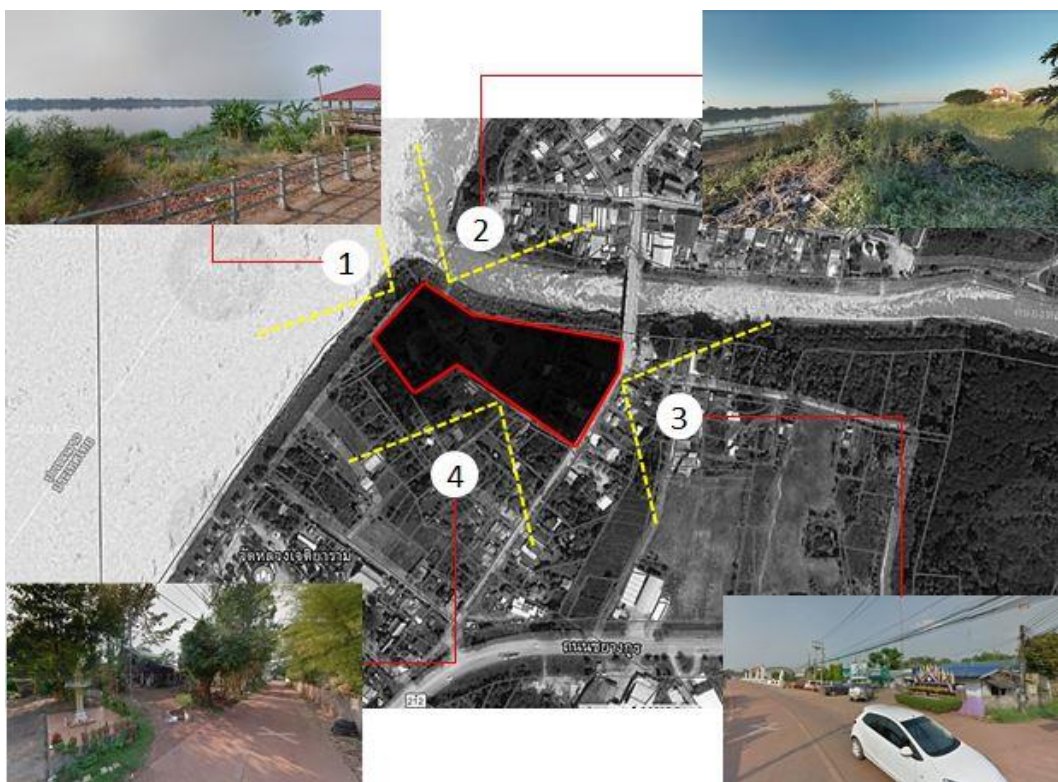

ภาพที่ 46 วิเคราะห์ Orientation ผลกระทบ

4.5. Context พื้นที่และกิจกรรมใกล้เคียง

บริบทรอบข้างพื้นที่มีสภาพโดยรวม

1. ทิศตะวันตกเป็นริมแม่น้ำโขง
2. ทิศเหนือเป็นปากห้วยหลวง เป็นจุดเริ่มของการไหลเรือไฟในคืน 15 ค่ำเดือน 11 แล้วไปสิ้นสุดที่วัดจอมนาง ระยะทางประมาณ 1.8 กิโลเมตร
3. ทิศตะวันออกเป็นการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เป็นจุดแรกที่เริ่มเดินขบวนในวันสำคัญๆ ของทุกๆ ปี เช่น บุญบั้งไฟพญานาค
4. ทิศใต้เป็นชุมชนสลักกับพื้นที่โล่งมีถนนเข้าออก 2 เลน กว้าง 6 เมตร

ภาพที่ 47 วิเคราะห์ Context Site พื้นที่และกิจกรรมใกล้เคียง

4.6. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ Site

กฎกระทรวง ให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดหนองคาย พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่ดินประเภท ช. 1 ถึง ช. 4 ที่กำหนดไว้เป็นสีชมพู ให้เป็นที่ดินประเภทชุมชนโดยมีวัตถุประสงค์และจำแนกเป็นบริเวณ ดังต่อไปนี้

1. ที่ดินประเภท ช. 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อรองรับการอยู่อาศัย และเป็นศูนย์กลางการปกครอง ธุรกิจ การค้า การบริการ และการคมนาคมขนส่งที่ให้บริการแก่ประชาชนโดยทั่วไป ในระดับจังหวัด
2. ที่ดินประเภท ช. 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อรองรับการอยู่อาศัย และเป็นศูนย์กลางการปกครอง ธุรกิจ การค้า การบริการ และการคมนาคมขนส่งที่ให้บริการแก่ประชาชนโดยทั่วไปในระดับอำเภอ จำแนกเป็นบริเวณ ช. 2 - 1 และ ช. 2 - 2
3. ที่ดินประเภท ช. 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อรองรับการอยู่อาศัย และเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยว และนันทนาการที่ให้บริการแก่ประชาชนโดยทั่วไป จำแนกเป็นบริเวณ ช. 3 - 1 และ ช. 3-2
4. ที่ดินประเภท ช. 4 มีวัตถุประสงค์เพื่อรองรับการอยู่อาศัย และเป็นศูนย์กลางการให้บริการชุมชนและส่งเสริมเกษตรกรรม จำแนกเป็นบริเวณ ช. 4 - 1 ถึง ช. 4 - 4

การใช้ประโยชน์ที่ดินริมฝั่งแม่น้ำโขงในระยะ ๑๕ เมตร ตามแนวขนานริมฝั่งตามสภาพธรรมชาติของแม่น้ำเฉพาะที่ดินซึ่งเป็นของรัฐให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อนันทนาการหรือเกี่ยวข้องกับนันทนาการ การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม หรือสาธารณประโยชน์เท่านั้น สำหรับที่ดินซึ่งเอกชนเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อนันทนาการหรือเกี่ยวข้องกับนันทนาการ การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เกษตรกรรม หรือเกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม การอยู่อาศัยที่มีใช้การจัดสรรที่ดินและการสาธารณูปโภคและการสาธารณูปการเท่านั้น

ประเภทที่ดินที่ตั้ง site

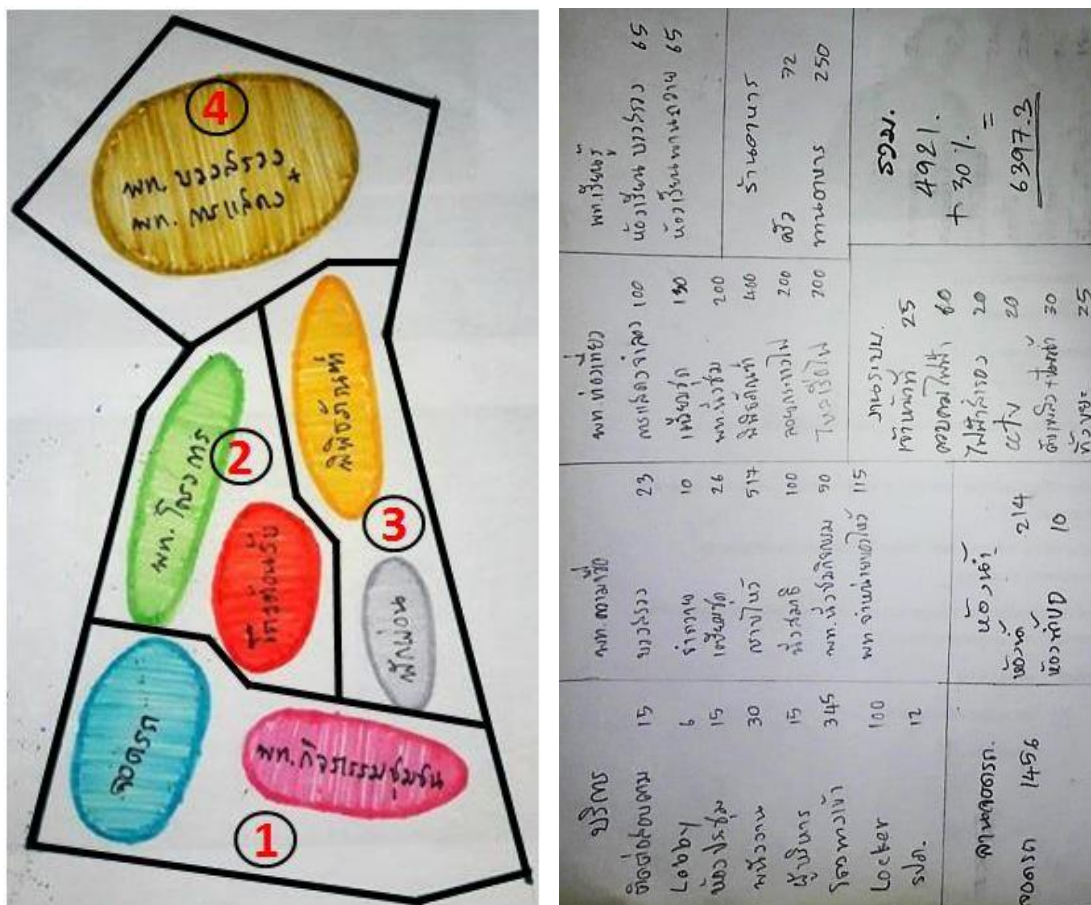
ช. ๒ - ๑ ด้านเหนือ จดเส้นตั้งฉากกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๒ ฟากตะวันตกและฟากตะวันออก ที่จุดซึ่งอยู่ห่างจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๒ บรรจบกับถนนข้างโรงพยาบาลโพธิสัย ไปทางทิศเหนือ ตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๒ เป็นระยะ ๒๐๐ เมตรด้านตะวันออก จดเส้นตั้งฉากกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๒๖๗ฟากเหนือและฟากใต้ ที่จุดซึ่งอยู่ห่างจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๒๖๗ บรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๒ ไปทางทิศตะวันออก ตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๒๖๗ เป็นระยะ

๑,๕๐๐ เมตรด้านใต้ จุดเส้นขนานระยะ ๗๐๐ เมตร กับศูนย์กึ่งกลางทางหลวงชนบท นค. ๕๐๒๗
เส้นขนานระยะ ๗๐๐ เมตร กับศูนย์กึ่งกลางถนนไปบ้านชุมช้าง เส้นตรงที่ลากจากเส้นขนานระยะ
๗๐๐ เมตร กับศูนย์กึ่งกลางถนนไปบ้านชุมช้าง ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้และทิศตะวันตก จน
บรรจบเส้นขนานระยะ ๒๐๐ เมตร กับศูนย์กึ่งกลางถนนข้างสถานีอนามัย เส้นขนานระยะ ๕๐๐
เมตร กับศูนย์กึ่งกลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๒ และเส้นตั้งฉากกับทางหลวงแผ่นดิน
หมายเลข ๒๑๒ ฟากตะวันออกและฟากตะวันตก ที่จุดซึ่งอยู่ห่างจากทางหลวงแผ่นดิน
หมายเลข ๒๑๒ บรรจบกับถนนทางเข้าวัดปัจฉิมบุรีไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ตามแนวทาง
หลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๒ เป็นระยะ ๓๐๐ เมตรด้านตะวันตก จุดแม่น้ำโขง ฝั่งตะวันออก

5. การออกแบบร่าง (Schematic Design)

5.1. การตรวจแบบร่างครั้งที่ 1

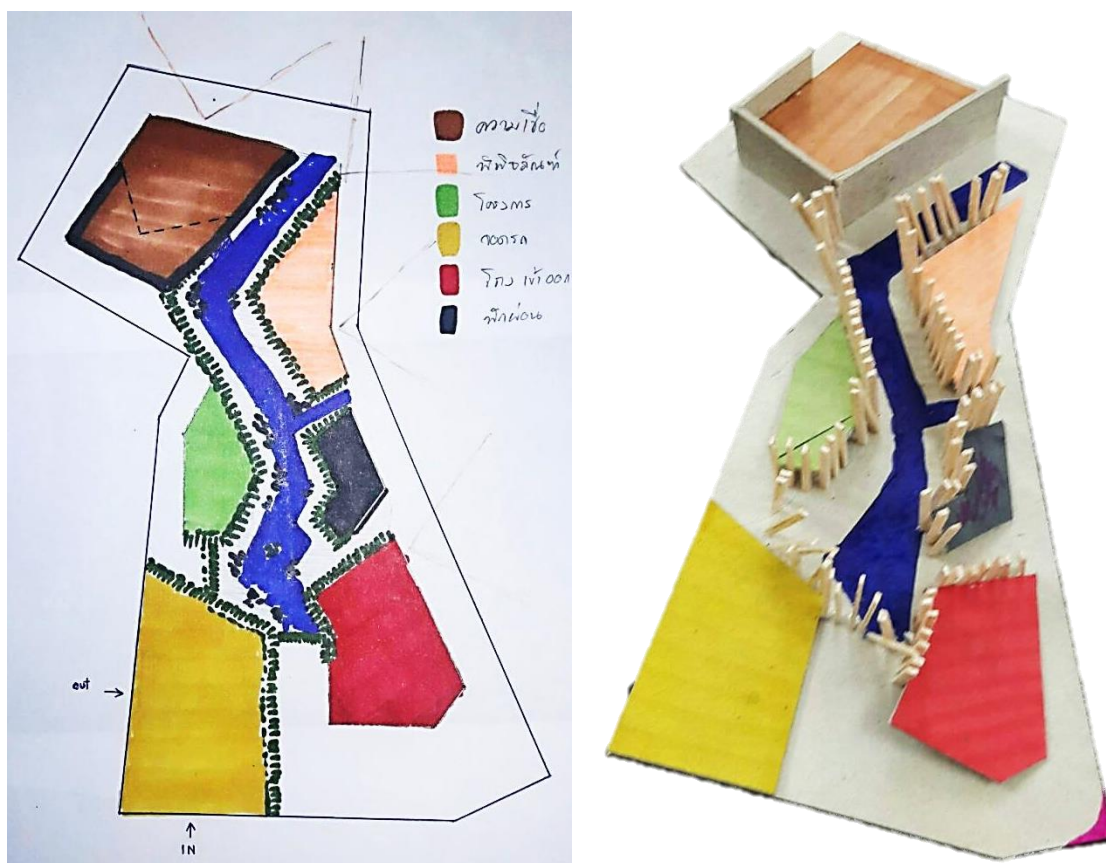
มีการแบ่งโซนการใช้งานเป็น 4 ส่วน 1) ส่วนเชื่อมต่อนิทรรศการ เป็นส่วนที่อยู่นอกสุดของโครงการเอาไว้จัดกิจกรรมชุมชน 2) ส่วนเจ้าหน้าที่โครงการ จะอยู่ในทางฝั่งที่มุมมองไม่ค่อยดีเท่าไร 3) ส่วนกิจกรรมท่องเที่ยวและเรียนรู้ อยู่ทางทิศเหนือของพื้นที่เพื่อให้เชื่อมโยงกับบริบทที่เป็นแม่น้ำให้มากที่สุดและออกแบบเป็นลักษณะคล้ายกับป่าซึ่งคนภายนอกจะไม่สามารถมองเข้ามาเห็นกิจกรรมภายในได้นอกจากจะเข้ามาดูเข้ามาใช้งานภายในโครงการเท่านั้น 4) ส่วนความเชื่อ จะอยู่ท้ายสุดของพื้นที่และจะเปิดการใช้งานให้โล่งเหมือนเป็นการหลุดพ้นจากป่าทึบมาเพื่อขอพรในดินแดนของพญานาคและจะสัมผัสเห็นวิวแม่น้ำโขงเป็นการสื่อได้ว่าทุกคนได้มาถึงแหล่งกำเนิดของพญานาค

ภาพที่ 48 การตรวจแบบร่างครั้งที่ 1 Zoning Design

5.2. การตรวจแบบร่างครั้งที่ 2

ปรับปรุงทรงอาคารเป็นไปตามทางเดินหลักที่เป็นน้ำเพื่อจะได้ให้ผู้ใช้อาคารเดินตามไปยังจุดหมายได้ถูกที่และยังสามารถมองเห็นบริบทรอบข้างได้และใช้การปักเสาเรียงตามแนวทางเดินน้ำเพื่อเป็นตัวแทนของป่าไม้แล้วอาคารทุกหลังจะ Slope ลงด้านที่ติดแม่น้ำเพื่อทำเป็นที่นั่งชมวิวนหลังคาด้วย

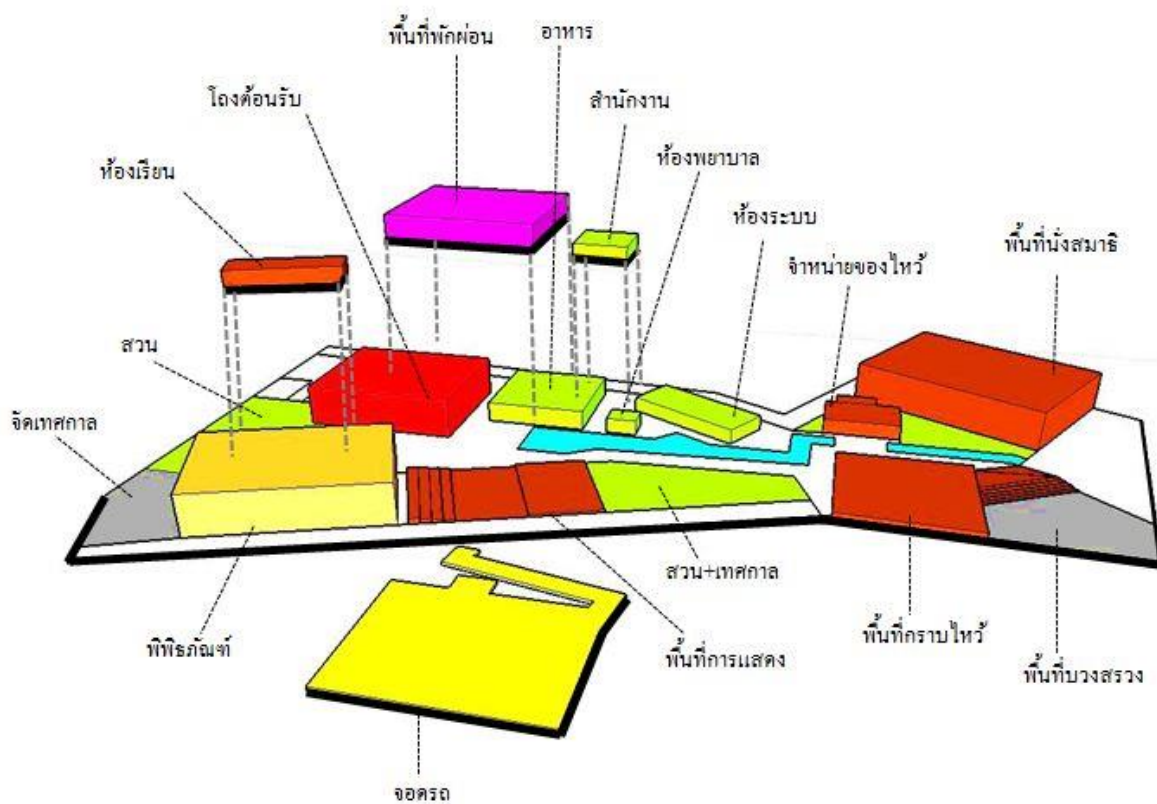
ภาพที่ 49 การตรวจแบบร่างครั้งที่ 2 Mass Model, plan

ข้อเสนอแนะอาจารย์ : เลือก Area จากสถานที่จริงที่มี Function ใกล้เคียงกับโครงการและวาง Zoning ใหม่

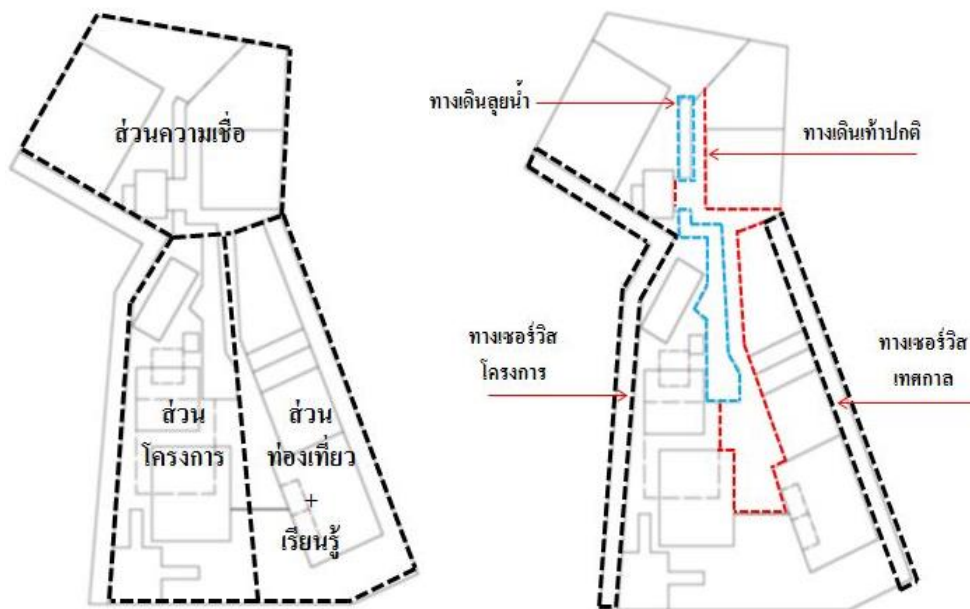

5.3. การตรวจแบบร่างครั้งที่ 3

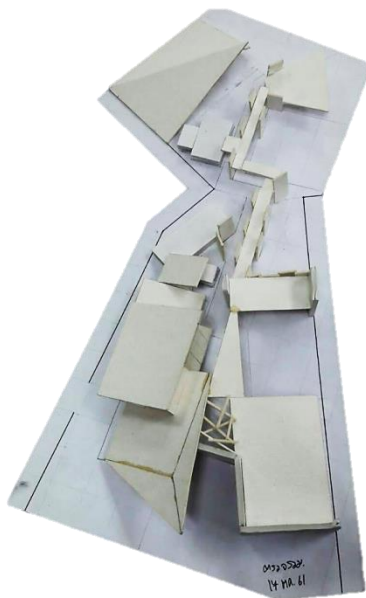
หลักๆจะแบ่งโซนผู้ใช้ออกเป็น 3โซนแล้วออกแบบให้ทางเข้าด้านหน้าสุดจะสามารถเข้าออกได้แค่ทางเดียวจึงทำให้อาคารหน้าสุดมีทางเปิดที่ใหญ่พอสมควร ถ้ามองจากด้านนอกจะไม่สามารถเห็นfunctionอื่นๆได้จึงเน้นการปิดผนังที่บิวหน้าสุดแล้วค่อยมาเปิดโล่งตามstepของfunctionต่อไป แบ่งทางเดินตามแนวความคิดที่กำหนดมาตั้งแต่เริ่มจากการวิเคราะห์ผู้ใช้แต่ทางเดินทั้งหมดจะสามารถเดินไปใช้พื้นที่ต่างๆได้ทั่วถึงเหมือนกันหมด

ภาพที่ 50 การตรวจแบบร่างครั้งที่ 3 zoning

ภาพที่ 51 การตรวจแบบร่างครั้งที่ 3 function plan

ภาพที่ 52 การตรวจแบบร่างครั้งที่ 3 Mass Model

ข้อเสนอแนะอาจารย์ : - ให้พัฒนาการใช้งานต่างๆให้ดีกว่านี้และตรงตาม concept ที่เสนอมา

- Mass ยุ่งเหยิง Volum Space อึดอัดเกินไป
- มีความเข้าใจกับโครงการของตนเองได้ดี
- มี Idea การออกแบบงานตนเองดี อย่าลืมนำสิ่งถึงพื้นที่ริมน้ำที่เสนอมาตั้งแต่แรก

5.4. การตรวจแบบร่างครั้งที่ 4

จัดวางพื้นที่ด้านหน้าสุดใหม่โดยการซ้อนพื้นที่ของfunctionขึ้นเพื่อให้อยู่ในกลุ่มเดียวกัน และจัดspaceนอกอาคารที่เป็นลานกิจกรรมใหม่เพื่อไม่ให้โครงการดูอึดอัดเกินไป

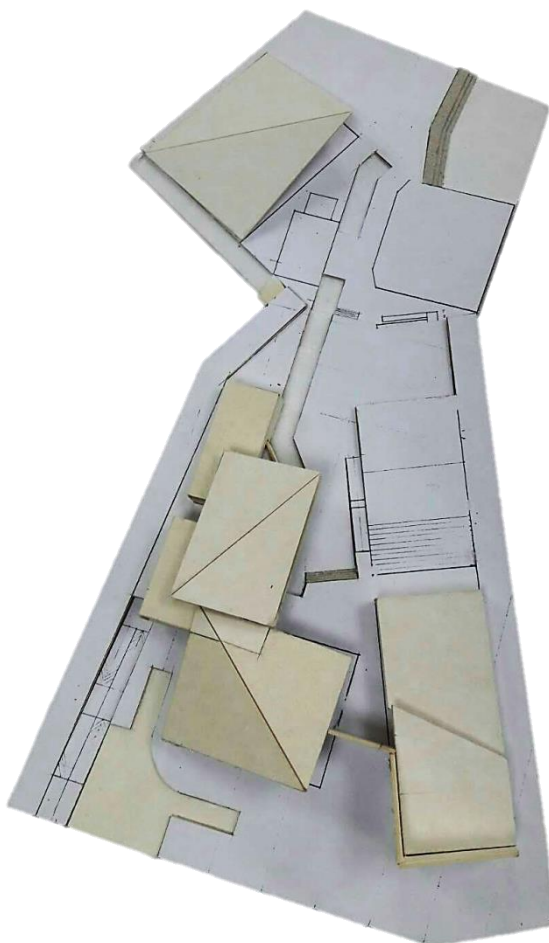

ภาพที่ 53 การตรวจแบบร่างครั้งที่ 4 Mass Model

ข้อเสนอแนะอาจารย์ : ควรออกแบบเจาะลึกรายละเอียดของแต่ละ function ให้มองเห็นชัดเจนมากขึ้น

5.5. การตรวจแบบร่างครั้งที่ 5

เพิ่มการทับซ้อนของพื้นที่ใช้สอยและไล่ระดับของ function จากบนสุดที่อยู่หน้าโครงการลงไปต่ำสุดที่ริมแม่น้ำเพื่อที่จะให้ผู้ที่มาได้มองเห็นแม่น้ำได้ทุกพื้นที่และสามารถมองเห็น function อื่นๆ ได้โดยที่ไม่รู้สึกอึดอัดเกินไปและยังใช้น้ำเป็นตัวนำพาผู้คนเข้าไปอีกเช่นเดิม

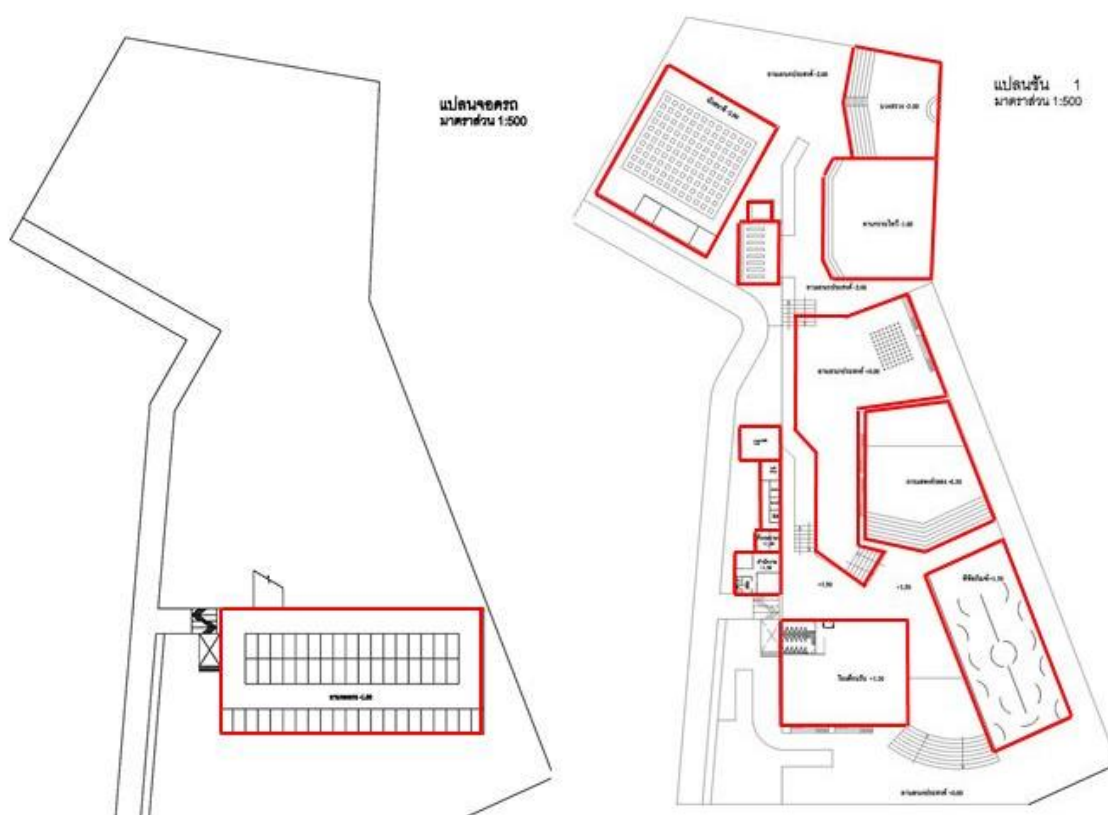

ภาพที่ 54 การตรวจแบบร่างครั้งที่ 5 Mass Model

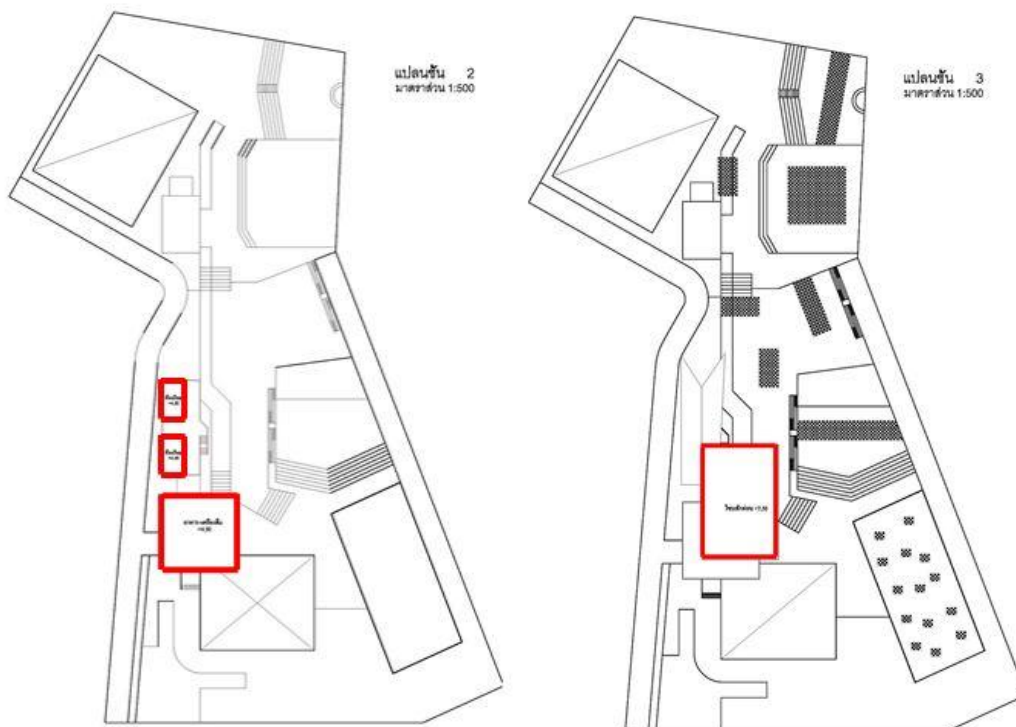
ข้อเสนอแนะอาจารย์ : ปรับทรงอาคาร ปรับที่จอดรถ ปรับพื้นที่เชื่อมริมแม่น้ำ ทางเดินแคบและมีชอกมีชอยมากเกินไป

5.6. การตรวจแบบร่างครั้งที่ 6

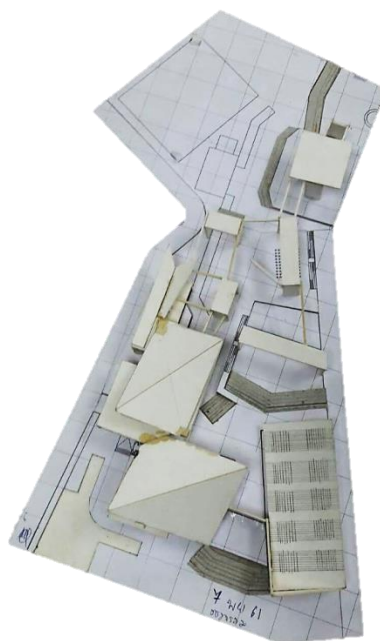
ปรับทรงอาคารให้เปิดโล่งในอาคารที่อยู่ด้านหน้าสุดเพื่อให้สอดคล้องกับแนวความคิดหลักที่เสนอไปตั้งแต่แรก ดันเออาลานจอตกลงไปไว้ชั้นใต้ดินเพื่อจะได้เพิ่มพื้นที่ชั้น 1 ให้สอดคล้องกับผู้ใช้โครงการให้มากที่สุด ยังคงเส้นทางเดินน้ำไว้เหมือนเดิมแต่ปรับเปลี่ยนทางเดินทำใหม่ที่มีพื้นที่โล่งไว้เป็นจุดรวมพลหรือพักผ่อนซึ่งสามารถนั่งเล่นนั่งชมวิวริมห้วยปากหลวงได้ด้วย ส่วนท้ายสุดของโครงการเป็นส่วนของกลุ่มความเชื่อโดยเฉพาะจึงใช้การลดชั้นพื้นที่ลง 2 เมตร เพื่อเป็นการแบ่งโซนระหว่างคนที่เชื่อและไม่เชื่อแต่ก็ไม่ได้ปิดให้คนที่ไม่เชื่อเข้า อาจจะเดินไปกราบไหว้บ้างก็ได้หรือชมวิวริมแม่น้ำโขงนั่งเล่นก็ยังได้

ภาพที่ 55 การตรวจแบบร่างครั้งที่ 6 function plan

ภาพที่ 56 การตรวจแบบร่างครั้งที่ 6 function plan

ภาพที่ 57 การตรวจแบบร่างครั้งที่ 6 Mass Model

ข้อเสนอแนะอาจารย์ : ปรับที่จอดและวงเลี้ยวของรถทัวร์ใหม่และปรับพื้นที่เชื่อมริมแม่น้ำ ดูการเชื่อมต่อจากพื้นที่ชั้นแรกไปยังพื้นที่ชั้นอื่นๆด้วย

6. การพัฒนาแบบขั้นสุดท้าย

6.1. Floor plan

ภาพที่ 58 Floor plan 1

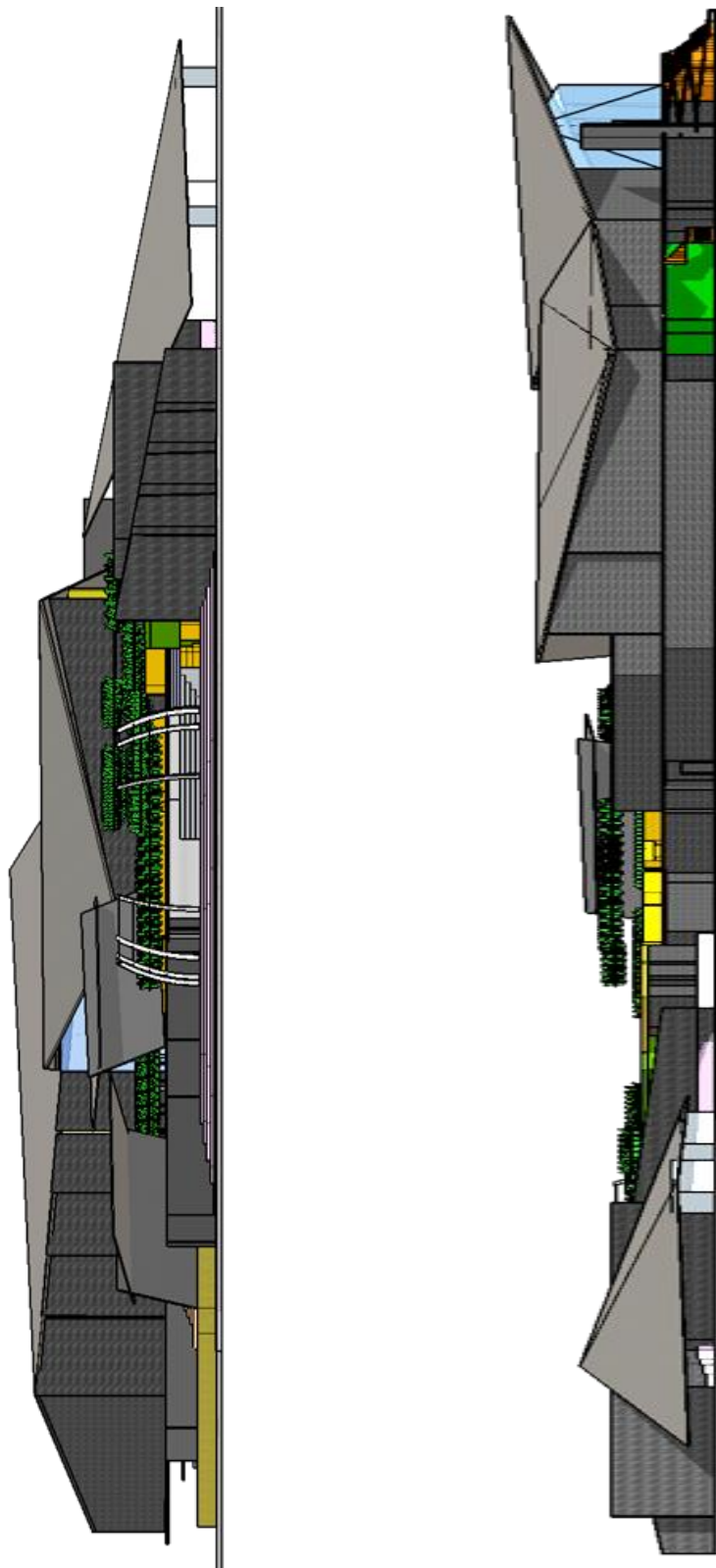
ภาพที่ 59 Floor plan 2

6.2. Elevation

ภาพที่ 60 elevation 1,2

ภาพที่ 61 elevation 3,4

6.3. Perspective

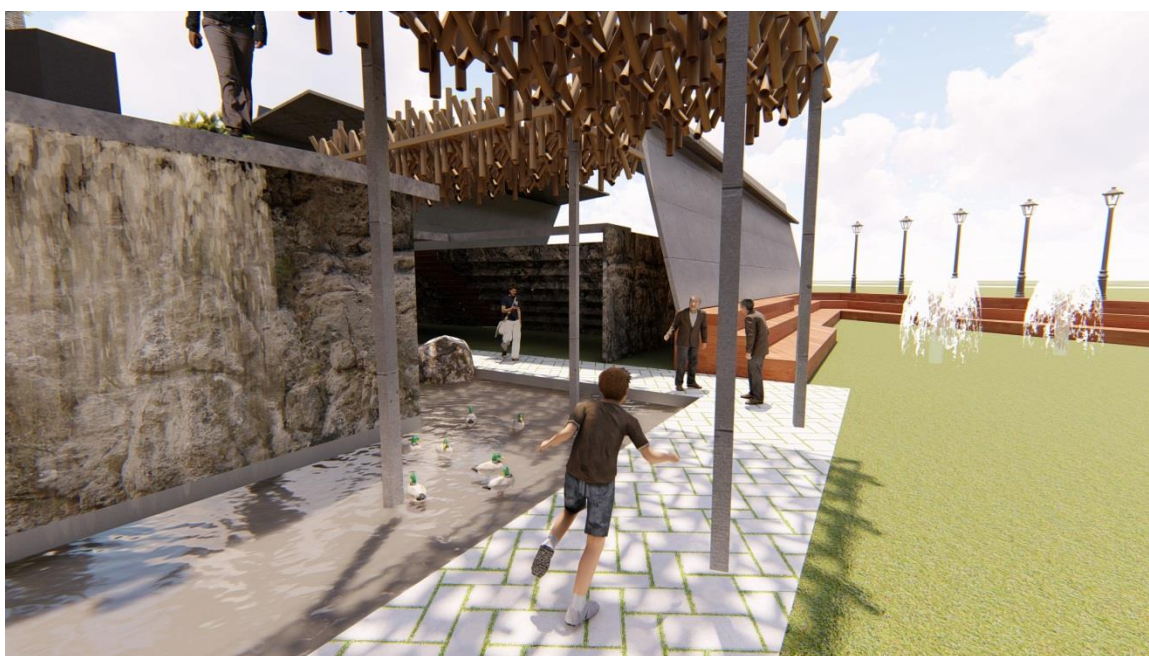
ภาพที่ 62 perspective 1 ทางเดินนิทรรศการ

ภาพที่ 63 perspective 2 พื้นที่การแสดงผล

ภาพที่ 64 perspective 3 ทางเดินเชื่อมต่อระหว่างโถงต้อนรับ-พื้นที่ความเชื่อ

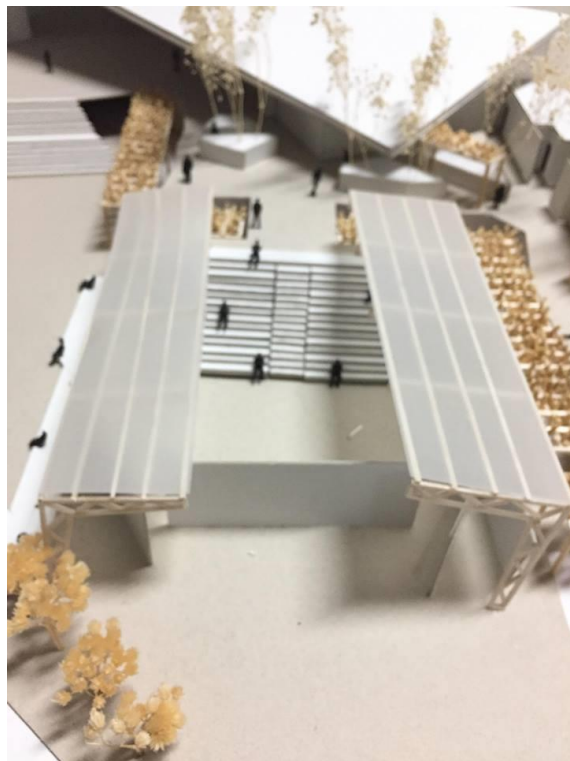

ภาพที่ 65 perspective 4 ทางเดินผ่านกิจกรรมกลางแจ้ง

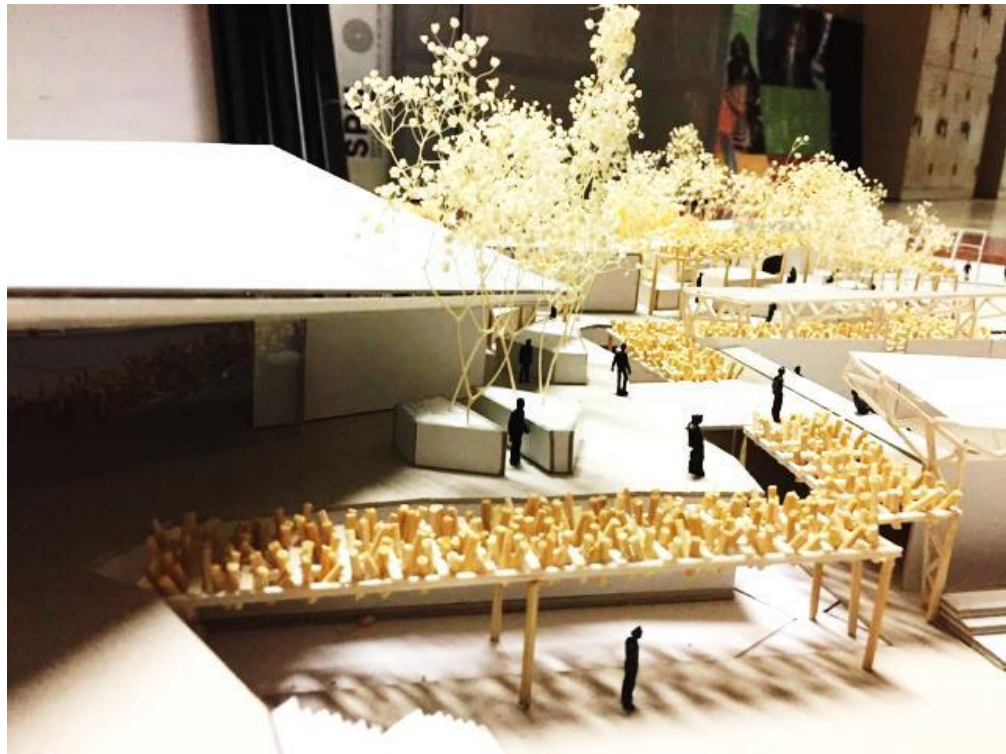
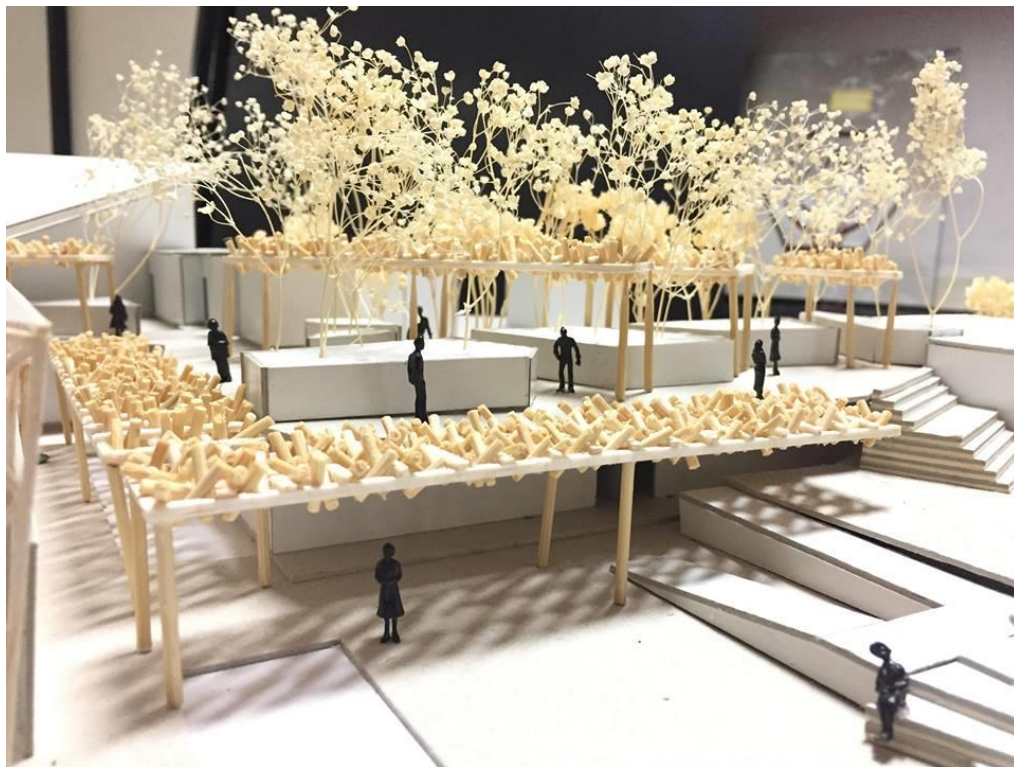
6.4. ทุ่งจำลอง

ภาพที่ 66 ทุ่งจำลองโครงการ

ภาพที่ 67 หุ่นจำลองโครงการ

ภาพที่ 68 หุ่นจำลองโครงการ

บทที่ 5

สรุปผลการประยุกต์ใช้ในการออกแบบ (Conclusions)

1. สรุปผลการศึกษา

การรวบรวมพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ตามความเชื่อและแหล่งเรียนรู้มาผสมผสานกันเป็นแหล่งท่องเที่ยวตามรอยพญานาค มีองค์ประกอบการออกแบบพื้นที่โครงการไว้ดังนี้ นำส่วนความเชื่อไว้ท้ายสุดของโครงการเพื่อเป็นการกรองคนที่ไม่ได้มีความเชื่อจริงๆเข้ามาแต่ก็ไม่ได้ห้ามเข้าเลยอาจจะไปกราบไหว้หรือชมวิวริมแม่น้ำโขงก็ได้ ส่วนกลางของโครงการจัดให้เป็นส่วนของการเรียนรู้และท่องเที่ยว คนที่มาใช้โครงการอาจจะเที่ยวชมเรื่องราวต่างๆจนสนใจแล้วก็อาจจะเดินวนกลับออกจากโครงการไปได้โดยที่ไม่จำเป็นต้องเข้าให้ครบทุกส่วนของโครงการ ส่วนหน้าสุดเป็นส่วนที่จัดไว้ต้อนรับและบริการแก่คนที่มา เช่น พักผ่อน จอดรถ นวด ทานอาหาร รวมไปถึงการติดต่อสอบถาม ทั้งหมดนี้เป็นข้อมูลการศึกษาของโครงการศูนย์วัฒนธรรมพญานาค

2. ข้อเสนอแนะ จากคณะกรรมการ

33

วพ-สค ๐๓

แบบบันทึกการตรวจงานวิทยานิพนธ์รายบุคคล

ครั้งที่ 1 กลุ่มที่ 4 ลำดับที่ 10 ช่วงเวลาการตรวจ..... วันที่ตรวจ 21 มี.ย 61
 ชื่อนักศึกษา อรรณพ คำสอน รหัส 53045933 ภาคการศึกษา..... ปีการศึกษา 2560
 ชื่อโครงการวิทยานิพนธ์ ผนวก
 ชื่อกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ อ.ปิยะ ไฉนอีกพล

หัวข้อ	ข้อเสนอแนะ
	<p>ใน 1540 กระบวนการค้นหา เพื่อ create 0:ไรทรงอัญ ทั้งนี้มาจากพยานา๑ อาจขอ:ขอบเขตความเน้๑๑๑ อาจารย์ทุก๑๑๑๑๑๑๑๑๑๑๑ มาประมวลด้วย</p>

(นักศึกษาต้องพิมพ์รายการในช่องว่างให้เรียบร้อย ก่อนที่จะพิมพ์ให้คณะกรรมการแต่ละคน)

ลงชื่อกรรมการผู้ตรวจงาน.....
 อ.ปิยะ ไฉนอีกพล
 ๒๑ มี.ย. ๖๑

แบบบันทึกการตรวจงานวิทยานิพนธ์รายบุคคล

วพ-36 ๑๓

ครั้งที่ 1 กลุ่มที่ 4 ลำดับที่ 10 ช่วงเวลาการตรวจ วันที่ตรวจ 21 มิ.ย. 61
 ชื่อนักศึกษา อรรณพ คำสอน รหัส 56045933 ภาคการศึกษา ปีการศึกษา 2560
 ชื่อโครงการวิทยานิพนธ์ นิทาน
 ชื่อกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ อ. กิ่งกร กิ่งดีรวด์

หัวข้อ	ข้อเสนอแนะ
	① - หมายเหตุ การตีพิมพ์เดิมตรงกับ 6 รูปแบบนี้ สิ่งนี้ควร <u>เก็บข้อบกพร่องในการค้นคว้าแล้วนำขึ้นจาก เหตุผล?</u>
	② - จากเหตุผล → ตามเรื่อง + วิถีชีวิต + สังคมไทย ↳ วิเคราะห์ให้ - OK. ค้นคว้าหาข้อมูล
	③ - จากเหตุผล ข้อ ① + ② → ข้อ: <u>create?</u> ที่ช่วยได้เสมอ เรื่อง ตามเรื่อง + วิถี + สังคมไทย รูปแบบ <u>นิทาน</u>
	④ - แยกจาก นิทานกรรม, ประเพณี เช่น นิทานพื้นบ้าน - <u>คือสิ่งที่</u> 'นิทาน'
	⑤ - ควรจะสรุปออกมาว่า จะเห็น สังคมไทยมีงานเกี่ยวกับ ที่จะสะท้อน <u>'นิทาน'</u>

(นักศึกษาต้องพิมพ์รายการในช่องว่างให้เรียบร้อย ก่อนที่จะพิมพ์ให้คณะกรรมการแต่ละคน)

ลงชื่อกรรมการผู้ตรวจงาน อ. กิ่งกร กิ่งดีรวด์

33

แบบบันทึกการตรวจงานวิทยานิพนธ์รายบุคคล

ฟพ-๖๐๐๓

ครั้งที่ 1 กลุ่มที่ 4 ลำดับที่ 10 ช่วงเวลาการตรวจ..... วันที่ตรวจ 21 มี.ย 61

ชื่อนักศึกษา นาย อรรถพล เกษอน รหัส 5604993 ภาคการศึกษา ปีการศึกษา 2560

ชื่อโครงการวิทยานิพนธ์ พจนานาด

ชื่อกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ นริศม์ กิตติอภิษานนท์

หัวข้อ	ข้อเสนอแนะ
	พจนานาด สัมผัสกับ พฤติกรรมของคนกับกิตติหรือ สนิทสนับ และ สัมผัสกับสังคมกับคนสมัยนี้

(นักศึกษาต้องพิมพ์รายการในช่องว่างให้เรียบร้อย ก่อนที่จะพิมพ์ให้คณะกรรมการแต่ละคน)

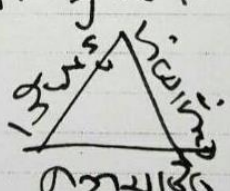
ลงชื่อกรรมการผู้ตรวจงาน ..... ต๋อ

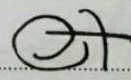
พ-สศ ๐๓

แบบบันทึกการตรวจงานวิทยานิพนธ์รายบุคคล

ครั้งที่ 2 กลุ่มที่ 4 ลำดับที่ 4 ช่วงเวลาการตรวจ วันที่ตรวจ 12 ก.ค. 61
 ชื่อนักศึกษา อ.รรณพ คำสอน รหัส 56045933 ภาคการศึกษา ปีการศึกษา 2560
 ชื่อโครงการวิทยานิพนธ์ พจนานุกรม
 ชื่อกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ อ.ปิยะ ไชยคำพา

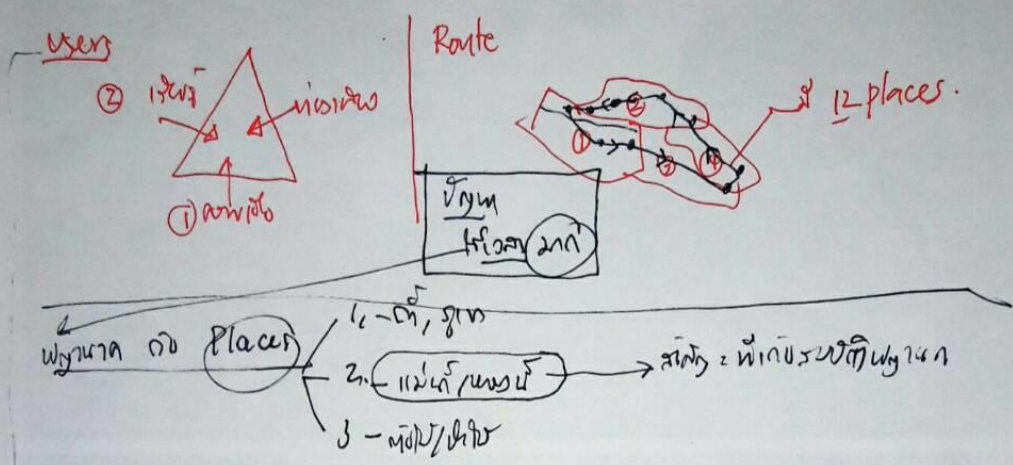
หัวข้อ	ข้อเสนอแนะ
	<p>- ยังต้องพัฒนาประเด็นให้ชัดเจนกว่านี้ ให้มีการใช้ space + ความหมาย + Place</p> <p>- พยายามสร้างโครงสร้างที่ชัดเจน</p> <p>จะทำได้</p>

(นักศึกษาต้องพิมพ์รายการในช่องว่างให้เรียบร้อย ก่อนที่จะพิมพ์ให้คณะกรรมการแต่ละคน)

ลงชื่อกรรมการผู้ตรวจงาน
 (อ.ปิยะ ไชยคำพา)
 ๑๑ ก.ค. ๖๑

พจนานุกรม
→ ก่อให้เกิด มาตรา/พจนานุกรม

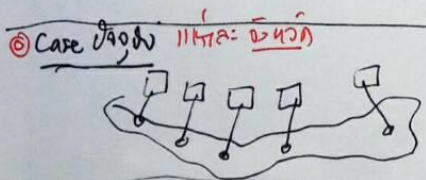
มาตรา / ข้อ / มาตรา / ข้อ

→ วัตถุประสงค์?

① ความดี → ขงเบ้ง /

② เรือง → มหันต

ตาม case → อันประเดี๋ยวก็มี

②) ศึกษาศาสตร์

หรือที่ + ธรรมศาสตร์

หรือที่ + วิชา + วิชา

หรือที่ + วิชา + วิชา

หรือที่ + วิชา + วิชา

ที่? MUSEUM.

อ.ศาสตราจารย์

แบบบันทึกการตรวจงานวิทยานิพนธ์รายบุคคล

ครั้งที่ 2 กลุ่มที่ 4 ลำดับที่ 7 ช่วงเวลาการตรวจ วันที่ตรวจ 12 ก.ค. 61
 ชื่อนักศึกษา อรรถพล คำสอน รหัส 56045933 ภาคการศึกษา ปีการศึกษา 2560
 ชื่อโครงการวิทยานิพนธ์ พจนานุกรม
 ชื่อกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ อ. นริศรัตน์ กิตติวิจิตรจันทร์

หัวข้อ	ข้อเสนอแนะ
	<p>- 9 slide content ในโครงการในครั้งหน้าให้ชัดเจน ↳ Function มีอะไรบ้าง</p>

(นักศึกษาต้องพิมพ์รายการในช่องว่างให้เรียบร้อย ก่อนที่จะพิมพ์ให้คณะกรรมการแต่ละคน)

ลงชื่อกรรมการผู้ตรวจงาน ..... ต้อย

แบบบันทึกการตรวจงานวิทยานิพนธ์รายบุคคล

ครั้งที่ 3 กลุ่มที่ 4 ลำดับที่ 4 ช่วงเวลาการตรวจ วันที่ตรวจ 3 ส.ค. 61
 ชื่อนักศึกษา อรสา ทวีลา รหัส 56045933 ภาควิชาการศึกษา ปีการศึกษา 2561
 ชื่อโครงการวิทยานิพนธ์ พวงนาท
 ชื่อกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ อ.ปิยะ ไชยสิทธิ์

หัวข้อ	ข้อเสนอแนะ
	- ในตัวหนังสือโดยเริ่มจากตัว ความขึ้นก่อน และ เต็มแล้วแต่ไม่ ทรงท้องให้ขย และ ความรู้ตามเงาไป แล้ว เขพ.ท.ที่ ใช้ร่วม ที่น่าจะได้ ไม่รับฟังซ้ำ
	- ในหัวข้อภาพ: เดิมที่ตรงออกนอกเขตไป
	- อย่าสับสนระหว่าง Mind Map กับ Function Diagram

(นักศึกษาต้องพิมพ์รายการในช่องว่างให้เรียบร้อย ก่อนที่จะพิมพ์ให้คณะกรรมการแต่ละคน)

ลงชื่อกรรมการผู้ตรวจงาน

๑
 (อ.ปิยะ ไชยสิทธิ์)
 ๓ ส.ค. ๖๑

แบบบันทึกการตรวจงานวิทยานิพนธ์รายบุคคล

ครั้งที่ 3 กลุ่มที่ 4 ลำดับที่ 4 ช่วงเวลาการตรวจ..... วันที่ตรวจ 3 ต.ค. ๖1
 ชื่อนักศึกษา อรรถพร คำสอน รหัส 56045933 ภาคการศึกษา..... ปีการศึกษา 2560
 ชื่อโครงการวิทยานิพนธ์ ภูเขาทอง
 ชื่อกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ อ. นวโรจน์ กิตติวิธานนท์

หัวข้อ	ข้อเสนอแนะ
<ul style="list-style-type: none"> ■ ฟังก์ชันภายในโครงการ ราคาเสนอด้วย Function Diagram ทักที่สืบสน ฝึกจัดอุปสงค์ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ จัดเสนอ มีนที่กรใช้งาน เป็นหัวข้อ (Bullet point) ■ เสนอแนวคิดของฟังก์ชันตามกรใช้งาน เพื่อให้มองเห็นภาพรวม ฟังก์ชันโครงการ

(นักศึกษาต้องพิมพ์รายการในช่องว่างให้เรียบร้อย ก่อนที่จะพิมพ์ให้คณะกรรมการแต่ละคน)

ลงชื่อกรรมการผู้ตรวจงาน ..... พ. ๓๐๖

แบบบันทึกการตรวจงานวิทยานิพนธ์รายบุคคล

ครั้งที่ 3 กลุ่มที่ 4 ลำดับที่ 4 ช่วงเวลาการตรวจ วันที่ตรวจ 3 ส.ค. 61
 ชื่อนักศึกษา อรรถพล คำสอน รหัส 56045933 ภาคการศึกษา ปีการศึกษา 2560
 ชื่อโครงการวิทยานิพนธ์ พญานาก
 ชื่อกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ อ. กวีานันท์ เศรษฐศิริ

หัวข้อ	ข้อเสนอแนะ
	<ul style="list-style-type: none"> - ยังไม่ควรคิดโปรแกรมเป็น Function Diagram - มีข้อมูลของพื้นที่ต่างๆ ได้จำกัดพอสมควร - สัญลักษณ์ผสมของ SITE ทำไม่สมบูรณ์

(นักศึกษาต้องพิมพ์รายการในช่องว่างให้เรียบร้อย ก่อนที่จะพิมพ์ให้คณะกรรมการแต่ละคน)

ลงชื่อกรรมการผู้ตรวจงาน

แบบบันทึกการตรวจงานวิทยานิพนธ์รายบุคคล

ครั้งที่ 1 กลุ่มที่ 4 ลำดับที่ 2 ช่วงเวลาการตรวจ วันที่ตรวจ 12 เม. 61
 ชื่อนักศึกษา อรรถพร ทวีทอง รหัส 5645933 ภาคการศึกษา 1 ปีการศึกษา 2561
 ชื่อโครงการวิทยานิพนธ์ ค้นคว้าอิสระ อรรถพร ทวีทอง
 ชื่อกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ อ. ปิยะ ไชยสิทธิ์

หัวข้อ	ข้อเสนอแนะ
Site Analysis	- ขาดทรีวิเคราะห์ site อย่างจริงจัง
Schematic Design	- ควรวางแผนผัง site ที่ใช้บริเวณโดยรอบ เผื่อจะได้เข้าใจ ผลกระทบต่อกรณีใช้งาน พ.ท. ใน site - Zoning ที่ไม่เหมาะสม แล้วใช้ผัง กรณีไม่ได้วิเคราะห์ site และ กรณีใช้งานอย่างชัดเจน และ เป็น Diagram และ Concept map - ให้พิจารณา กรณีเชื่อมต่อกับ พื้นที่สาธารณะของเมืองด้วย

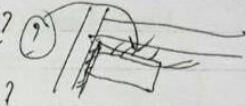
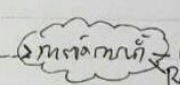
(นักศึกษาต้องพิมพ์รายการในช่องว่างให้เรียบร้อย ก่อนที่จะพิมพ์ให้คณะกรรมการแต่ละคน)

ลงชื่อกรรมการผู้ตรวจงาน

ปิยะ ไชยสิทธิ์

แบบบันทึกการตรวจงานวิทยานิพนธ์รายบุคคล

ครั้งที่ 1 กลุ่มที่ 4 ลำดับที่ 2 ช่วงเวลาการตรวจ วันที่ตรวจ 12 พ. 61
 ชื่อนักศึกษา อรรถพล ทวีสุข รหัส 56048933 ภาคการศึกษา 1 ปีการศึกษา 2561
 ชื่อโครงการวิทยานิพนธ์ ศูนย์วิจัยนวัตกรรมการพัฒนา
 ชื่อกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ อ. ทวีสุข ทวีสุข

หัวข้อ	ข้อเสนอแนะ
	<p>Comment ทั่วไป</p> <p>① กฎหมาย แล: process to success in project's design (แนวทักต้องเน้นที่กรมที่ดินกรณีที่ดิน)</p> <p>② site → มีอาณาเขต? </p> <p>③ Program → กฎหมายเรื่องใด? → มาตรฐาน เกือบ 10,000 คน. --- → มาตรฐาน 700/กน</p> <p>④ Concept. ส่วนดี - ที่รับ + ปลูก (เปิดลิฟต์) - หั้ว --- - หั้ว --- (700 คน) </p> <p>⑤ Zoning / Mass → 5.1. Site Analysis ← → เกิดเมื่อใน site 8x250</p> <hr/> <p>Comment concept</p> <p>① พหุภาค ↔ Sense of Place → Atmosphere → ความประทับใจ</p> <p>② Function ↔ การจัด space + function อีกแนวความเชิงรูป - ที่เน้นที่/ที่ขาด/ที่ ^{ถูก} / ผลิตภาพ</p> <p>③ Space → Axis → View → focal view --- → คำอธิบายความสำคัญของแต่ละ</p> <p>④ ครอบคลุม Rational / เนื้อสีนึ่ง - มีผล</p>

(นักศึกษาต้องพิมพ์รายการในช่องว่างให้เรียบร้อย ก่อนที่จะพิมพ์ให้คณะกรรมการแต่ละคน)

ลงชื่อกรรมการผู้ตรวจงาน ..... อ. ทวีสุข (ชื่อ) ..... ทวีสุข

ภาพที่ 81 ตรวจแบบรวมครั้งที่ 4

35

วพ-สภ ๐๓

แบบบันทึกการตรวจงานวิทยานิพนธ์รายบุคคล

ครั้งที่ 1 กลุ่มที่ 4 ลำดับที่ 2 ช่วงเวลาการตรวจ..... วันที่ตรวจ 12 เม.ย. 61
ชื่อนักศึกษา อรสมพร คำสิงห์ รหัส 55045933 ภาคการศึกษา 1 ปีการศึกษา 2561
ชื่อโครงการวิทยานิพนธ์ ศึกษาวิจัยเรื่องรวมพลังชุมชน
ชื่อกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ อ. กวีอาภาศิริ เกษวงษ์

หัวข้อ	ข้อเสนอแนะ
	<ul style="list-style-type: none"> - เล่าที่มาที่ไป เพื่อนำไปสู่แนวคิดสินทรัพย์แบบได้ชัดเจน - ควรชี้แจงที่มาของข้อมูล ที่เป็นหนังสือเพิ่มเติม เพื่อให้เข้าใจกรอบความคิดในบทเพิ่มเติมของตัวเขียนขึ้น - ดูกฎหมายที่ต้นของโครงการ

(นักศึกษาต้องพิมพ์รายการในช่องว่างให้เรียบร้อย ก่อนที่จะพิมพ์ให้คณะกรรมการแต่ละคน)

ลงชื่อกรรมการผู้ตรวจงาน .....

แบบบันทึกการตรวจงานวิทยานิพนธ์รายบุคคล

วพ-สถ ๐๓

ครั้งที่ 1 กลุ่มที่ 4 ลำดับที่ 2 ช่วงเวลาการตรวจ วันที่ตรวจ 12/11/61
 ชื่อนักศึกษา อรรถพล ดิษฐ์ รหัสนักศึกษา 56845933 ภาคการศึกษา 1 ปีการศึกษา 61
 ชื่อโครงการวิทยานิพนธ์ ศูนย์วิจัยและพัฒนา
 ชื่อกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ พืตอป อ. นริศรภัท กิตติวัฒนจันทร์

หัวข้อ	ข้อเสนอแนะ
	<ul style="list-style-type: none"> - นำเสนอ ลัทธิ ศักดิ์ โต้แย้งชัดเจน - ขาด Process ในกรอบภาพ site Analysis / ~~function diagram~~ / zoning diagram / etc. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง - ทักส่วน แนวความคิดและความตั้งใจในโครงการนี้มองไปได้อะไร

(นักศึกษาต้องพิมพ์รายการในช่องว่างให้เรียบร้อย ก่อนที่จะพิมพ์ให้คณะกรรมการแต่ละคน)

ลงชื่อกรรมการผู้ตรวจงาน ..... พืตอป

แบบบันทึกการตรวจงานวิทยานิพนธ์รายบุคคล

ครั้งที่ 2 กลุ่มที่ 4 ลำดับที่ 10 ช่วงเวลาการตรวจ วันที่ตรวจ 17 ต.ค. 61
 ชื่อนักศึกษา นาย อรรถพล คำสอน รหัส 56045933 ภาคการศึกษา 1 ปีการศึกษา 2561
 ชื่อโครงการวิทยานิพนธ์ หนึ่งชุมชน รวมพัฒนา
 ชื่อกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ อ.จิระ ไชยลักษณ์

หัวข้อ	ข้อเสนอแนะ
	- ให้นำเสนอ ส่วนของแผนที่ใช้งานต่าง ๆ ให้ ใช้งานได้จริง โดยอยู่ concept ที่ 1.5000
	- ให้นำเสนอ space ให้มีลักษณะที่น่า ดูสมจริง ส่วนในแง่ของโครงการ อย่างน่าสนใจ
	- พยายามดึงดึงสิ่งตามรูปแบบที่ พี่เข้ใจเข้ามา หอ: ให้นำกับพ.ท.โครงการ ให้น่าสนใจ

(นักศึกษาต้องพิมพ์รายการในช่องว่างให้เรียบร้อย ก่อนที่จะพิมพ์ให้คณะกรรมการแต่ละคน)

ลงชื่อกรรมการผู้ตรวจงาน

๐.จิระ ไชยลักษณ์
 ๑๗ ต.ค. ๖๑

แบบบันทึกการตรวจงานวิทยานิพนธ์รายบุคคล

ครั้งที่ 2 กลุ่มที่ 4 ลำดับที่ 10 ช่วงเวลาการตรวจ วันที่ตรวจ 17 ต.ค. 61
 ชื่อนักศึกษา: นาย อรรถพล อภิรักษ์ รหัส 560459373 ภาคการศึกษา 1 ปีการศึกษา 2561
 ชื่อโครงการวิทยานิพนธ์ ศูนย์วัฒนธรรมพุกานาด
 ชื่อกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ อ. ภรณ์ กันจิรวุฒ

หัวข้อ	ข้อเสนอแนะ
	① present step ต่อท้าย ② Mass จุดแข็ง ↔ Volum Space ข้อดี (การรวม+ช) ข้อบกพร. ③ มาจาก 'พื้นที่' กับ ชม. รื่น ④ ทฤษฎีการปรับ: โฟกัส พท. + Function. ⑤ Relax + Knowledge. หนึ่ง - เค - ที ↳ ควร grand up พยายาม มีเป้าหมาย ↳ Approach ↳ ตามสีกับ <u>คอนเซ็ปต์</u> (จะเห็นไหม?) ↳ การชม 'คอนเซ็ปต์' Amphitheatre.

(นักศึกษาต้องพิมพ์รายการในช่องว่างให้เรียบร้อย ก่อนที่จะพิมพ์ให้คณะกรรมการแต่ละคน)

ลงชื่อกรรมการผู้ตรวจงาน ... อ. ภรณ์ กันจิรวุฒ

แบบบันทึกการตรวจงานวิทยานิพนธ์รายบุคคล

วพ-สภ ๐๓

ครั้งที่ 2 กลุ่มที่ 4 ลำดับที่ 10 ช่วงเวลาการตรวจ วันที่ตรวจ 17 ต.ค 61
 ชื่อนักศึกษา ๒๖๖ 033๓๖๖ ศึกษาศาสตร์ รหัส 560459๗๖ ภาคการศึกษา 1 ปีการศึกษา 2561
 ชื่อโครงการวิทยานิพนธ์ ต้นไม้ในธรรมชาติ
 ชื่อกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ อ. กัญจน์วิริ ๒๖๖ วสิข

หัวข้อ	ข้อเสนอแนะ
	- ลำดับเชิงทวิเพื่ออธิบายงานได้ดี
	- มีความเข้าใจกับโครงการของตนเองได้ดี
	- พัฒนางานออกแบบให้เข้ากับแนวความคิดที่น่าสนใจ ควรพัฒนาต่อเพื่อนำเสนอชิ้น
	- อาจตั้งเงื่อนไขกับมุมมองของที่ตั้งที่เคยวิเคราะห์ไว้

(นักศึกษาต้องพิมพ์รายการในช่องว่างให้เรียบร้อย ก่อนที่จะพิมพ์ให้คณะกรรมการแต่ละคน)

ลงชื่อกรรมการผู้ตรวจงาน

แบบบันทึกการตรวจงานวิทยานิพนธ์รายบุคคล

ครั้งที่ 2 กลุ่มที่ 4 ลำดับที่ 10 ช่วงเวลาการตรวจ วันที่ตรวจ 17 ต.ค. 61
 ชื่อนักศึกษา นาย อรรถพล คำสอน รหัส 56045977 ภาคการศึกษา 1 ปีการศึกษา 2561
 ชื่อโครงการวิทยานิพนธ์ ศูนย์วัฒนธรรมนานาชาติ
 ชื่อกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ อ. ภิรตพร กิตติวิชิตานนท์

หัวข้อ	ข้อเสนอแนะ
	<ul style="list-style-type: none"> - มีไต่ต้วงในกระดาษทาบ ให้พิมพ์แก้ไขแล้วส่งกลับไปงานให้ลงมือใหม่ - เส้นสายในผังวิจัยยังไม่ชัดอยู่ ปรับปรุงให้ดูมีแนวทางและเจตนาที่ชัดเจน - คำนึงถึงพื้นที่วัฒนธรรมด้านศิลปะด้วย

(นักศึกษาต้องพิมพ์รายการในช่องว่างให้เรียบร้อย ก่อนที่จะพิมพ์ให้คณะกรรมการแต่ละคน)

ลงชื่อกรรมการผู้ตรวจงาน ..... ^พ อ้อ

วพ-สภ ๐๓

แบบบันทึกการตรวจงานวิทยานิพนธ์รายบุคคล

ครั้งที่ 3 กลุ่มที่ 4 ลำดับที่ 7 ช่วงเวลาการตรวจ วันที่ตรวจ 7 พย. 61
 ชื่อนักศึกษา อรรถพร คำสอน รหัส 56045923 ภาคการศึกษา 1 ปีการศึกษา 2561
 ชื่อโครงการวิทยานิพนธ์ ศูนย์วัฒนธรรมพวนาก
 ชื่อกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ อ. วิยะ ไช้เหล็กพา

หัวข้อ	ข้อเสนอแนะ
	<ul style="list-style-type: none"> - ให้นำภาพของจุดใช้คณิต ไม่นำรูปวงกลม และ วงรี - ๓๓.๐๐ ภาพ กรเจ้าถึง โคนทางเจ้าเข็กใน ใช้งานได้ ๕ และ ๖ - ยังไม่ได้ส่งภาพ การใช้คณิต Mass และ Function ต่างๆ ได้ใช้งาน ได้อย่างรอบรู้ - ๓ รอบ ภาพรูปทรงสามเหลี่ยม ในภาพรวมภาพกร จุด องค์ประกอบ ระหว่าง Mass และ Form ต่างๆ ให้ชัดขึ้น - ใช้พยายามกำจัดช่องว่างรูปทรงออกไป

(นักศึกษาต้องพิมพ์รายการในช่องว่างให้เรียบร้อย ก่อนที่จะพิมพ์ให้คณะกรรมการแต่ละคน)

ลงชื่อกรรมการผู้ตรวจงาน .....
 อ. วิยะ ไช้เหล็กพา
 ๗ พ.ย. ๖๑

ภาพที่ 88 ตรวจแบบรวมครั้งที่ 6

แบบบันทึกการตรวจงานวิทยานิพนธ์รายบุคคล

วพ-สค ๐๓

ครั้งที่ 3 กลุ่มที่ 4 ลำดับที่ 4 ช่วงเวลาการตรวจ วันที่ตรวจ 7 พย 61
 ชื่อนักศึกษา อรรถนพ คำสอน รหัส 56045933 ภาคการศึกษา 1 ปีการศึกษา 2561
 ชื่อโครงการวิทยานิพนธ์ ฟื้นฟูจิตอาสาธรรมทานาค
 ชื่อกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ อ. ทิศร์ กันตืองค์

หัวข้อ	ข้อเสนอแนะ
	<p>① function เป็นก้อนๆ แยกกันหมด ดูรวมๆ นี้อีก 4 ไร่ เป็นก้อนๆ 4 ก้อน Function และ Standard ที่สอดคล้อง (เมื่อ 3 ไร่ 1 ก้อน 1 เลน)</p> <p>② 4 ไร่ 1 ก้อน พท. จัดเป็นแล้วเกิด 300 คน ทำตัวให้ดู โทงเงา ความรู้สึก ดี กับ 1 ไร่ 1 ก้อน</p> <p>③ ทรายอ่อน เน้น โยง 10 องศา ทราย site 10-15 ไร่</p> <p>④ ทราย พท. แต่ละ space แยกกันจน ทรายเป็นทราย ทรายไป</p> <p>⑤ Museum - ก้อนๆ - ทราย food / office / service / parking ? ↳ tour / service / food ?</p> <p>⑥ ทราย ทราย ทราย ทราย site ไร่ 1 ก้อน</p>

(นักศึกษาต้องพิมพ์รายการในช่องว่างให้เรียบร้อย ก่อนที่จะพิมพ์ให้คณะกรรมการแต่ละคน)

ลงชื่อกรรมการผู้ตรวจงาน ... อ. ทิศร์ / กันตืองค์

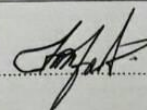
แบบบันทึกการตรวจงานวิทยานิพนธ์รายบุคคล

ครั้งที่ 3 กลุ่มที่ 4 ลำดับที่ 4 ช่วงเวลาการตรวจ วันที่ตรวจ ๕ พ.ค. 61
 ชื่อนักศึกษา อรรถพล คำสอน รหัส 56045933 ภาคการศึกษา 1 ปีการศึกษา 2561
 ชื่อโครงการวิทยานิพนธ์ ต้นไม้จืดจางธรรมชาติ
 ชื่อกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ อ. กิ๊ววนันท์ 1๖๙๒๖๖๖

หัวข้อ	ข้อเสนอแนะ
	<ul style="list-style-type: none"> - ตรวจพัฒนาต้นสาย ผง. HAS 9 หน้านอกแบบนี้ส่งต่อกว่านี้ - พัฒนาลำดับ cover walkway & หลังคาของพื้นที่คาบในวิ/พื้นที่บวงสรวงนี้สักหน่อย - มีความตั้งใจในการพัฒนาแบบนี้เข้ากับแนวความคิดงานออกแบบที่นำเสนอในครั้งก่อน

(นักศึกษาต้องพิมพ์รายการในช่องว่างให้เรียบร้อย ก่อนที่จะพิมพ์ให้คณะกรรมการแต่ละคน)

ลงชื่อกรรมการผู้ตรวจงาน

แบบบันทึกการตรวจงานวิทยานิพนธ์รายบุคคล

ครั้งที่ 3 กลุ่มที่ 4 ลำดับที่ 4 ช่วงเวลาการตรวจ ..... วันที่ตรวจ 7 พย. 61
 ชื่อนักศึกษา อรรถพร คำสอน รหัส 56045993 ภาคการศึกษา 1 ปีการศึกษา 2561
 ชื่อโครงการวิทยานิพนธ์ ศึกษารูปแบบการรวมทุน
 ชื่อกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ อ. นริศม์ กิติธัญญ์

หัวข้อ	ข้อเสนอแนะ
	<ul style="list-style-type: none"> - ตำแหน่งหน้าน้ำใจอยู่จุดตีสองก็ไกลค่อนข้าง ซึ่งอยู่น่าจะกดทับในโครง - ใกล้เคียง Drop off - จากที่จุดกรง ขึ้นมาในอาคารอย่างไร ไม่ให้เห็นสองไว้ - จุดเชื่อมต่อระหว่างโต๊ะ กับพื้นที่ริมน้ำ ดูตัดขาดออกจากกัน

(นักศึกษาต้องพิมพ์รายการในช่องว่างให้เรียบร้อย ก่อนที่จะพิมพ์ให้คณะกรรมการแต่ละคน)

ลงชื่อกรรมการผู้ตรวจงาน ..... ตี๋ฮบ

บรรณานุกรม

พระโสภณวิหารการ(พิศิษฐ์ สุวีโร ธรรมโรจน์). (2554). ศึกษาวิเคราะห์แนวคิดเรื่องพญานาคใน คัมภีร์พระพุทธรศาสนาเถรวาท. สารนิพนธ์รายวิชา สัมมนาพระไตรปิฎก หลักสูตรปริญญา พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หนองคาย.

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ชื่อนามสกุล อรรถพล คำสอน (โอม)

วันเดือนปีเกิด 8 ธันวาคม 2535

สถานที่เกิด โรงพยาบาลหนองคาย

วุฒิการศึกษา

พ.ศ. 2551 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสีกัน(วัฒนานันท์อุปถัมภ์)
กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. 2554 สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกช่างสถาปัตยกรรม วิทยาลัยเทคนิค
หนองคาย จ.หนองคาย

พ.ศ. 2556 สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง แผนกช่างสถาปัตยกรรม
วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย จ.หนองคาย

พ.ศ. 2556 เข้าศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต คณะสถาปัตยกรรม
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม กรุงเทพมหานคร

หมายเลขโทรศัพท์ 088-57161xx

อีเมลล์ cat_o_o@hotmail.com

Facebook Attapon Nk